

OPINNÄYTETYÖ
TYTTI RUOKANEN
2013

**VAKUUTUSYHTIÖ X:N TARJOAMIEN MET-
SÄNOMISTAJAPALVELUIDEN KEHITYS-
MAHDOLLISUUDET POHJOIS- JA ITÄ-
SUOMESSA**

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences
LUC

METSÄTALouden KOULUTUSOHJELMA

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA
Metsätalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

**VAKUUTUSYHTIÖ X:N TARJOAMIEN METSÄNOMIS-
TAJAPALVELUIDEN KEHITYSMAHDOLLISUUDET
POHJOIS- JA ITÄ-SUOMESSA**

Tytti Ruokanen

2013

Toimeksiantaja Vakuutusyhtiö X

Ohjaaja Arto Ojutkangas

Hyväksytty _____ 2013 _____

Työ on kirjastossa lukusalikappale.

Tekijä	Tytti Ruokanen	Vuosi	2013
Toimeksiantaja Työn nimi	Vakuutusyhtiö X Vakuutusyhtiö X:n tarjoamien metsänomistajapalveluiden kehitysmahdollisuudet Pohjois- ja Itä-Suomessa		
Sivu- ja liitemäärä	49 + 2		

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää Vakuutusyhtiö X:n asiakkaiden näkemyksiä metsävakuutuksen ehtojen selkeydestä ja vakuutuksen sisällöstä sekä vahinkojen korvaamiseen liittyvistä tekijöistä. Näiden lisäksi pyrin keräämään tietoa asiakkaiden tyytyväisyydestä heille nykyään tarjottavaan metsävakuutukseen. Kerättyjen tietojen avulla tilaajan metsänomistajille tarjottavia palveluita voidaan kehittää paremmin asiakkaita palvelemaan suuntaan.

Tutkimukseni lähtökohtana oli metsänomistaja-asiakkaille lähetettävä kyselylomake. Se lähetettiin 947:lle vakuutusyhtiön metsävakuutuksen ottaneelle asiakkaalle, jotka omistavat metsää Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien alueella. Asiakaskyselyn päämääränä oli samanaikaisesti tiedottaa asiakkaita ja kerätä tilaajalle tietoa. Kyselyt lähetettiin huhtikuussa 2013, ja vastauksia tuli takaisin 229 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi muodostui 24 prosenttia. Käsittelin vastaukset SPSS-ohjelmalla, jonka avulla tein ristiintaulukoinnit ja opinnäytetyössäni esiintyvät kuviot. Khiin neliö -testin avulla tarkastelin tilastollista merkitsevyyttä.

Vastaajista 44 prosenttia oli ottanut nykyisen metsävakuutuksensa 1–5 vuotta sitten ja kaikkiaan hieman päälle 90 prosenttia oli ottanut sen yli vuosi sitten. Vastaajat olivat pääsääntöisesti selvillä metsävakuutuksensa ehdoista ja suurin osa (77 %) korvausta hakeneista oli tyytyväisiä saamaansa korvaukseen, vaikka 64 prosenttia vastaajista toivoisi korvausten perustuvan puun todellisiin markkinahintoihin nykyisten kiinteiden korvaussummien sijaan. Odotusarvoturvan suhteen asiakkaat olivat epätietoisia. Kaksi kolmesta kertoi, ettei omista tätä turvaa ja syynä tähän oli, etteivät he ole kuulleet siitä, vaikka se kuuluu oletuksena Vakuutusyhtiö X:n metsävakuutuksiin. Suurin osa asiakkaista asioi konttorissa tai puhelimitse, eikä 55 prosenttia vastaajista ostaisi metsävakuutustaan verkkosivujen kautta, mikäli se olisi mahdollista. Peräti 88 prosenttia vastaajista ei ole koskaan muuttanut metsävakuutuksensa sisältöä. Vastaajista 70 prosenttia tiesi metsän hyönteis- ja sienituholaista, mutta 86 prosentin mielestä Vakuutusyhtiö X ei ole tiedottanut asiakkaitaan tarpeeksi metsätuhojen ennaltaehkäisystä.

Avainsanat: metsävakuutus, metsätuhot

Author	Tytti Ruokanen	Year	2013
Commissioned by	Insurance company X		
Subject of thesis	Improvement opportunities of the forest owner services provided by Insurance company X in Northern and Eastern Finland		
Number of pages	49+2		

The aim of the thesis was to find out what the customers of the Insurance company X think of the conditions and the content of the forest insurance and the financial compensation of the damages. The other goal was to find out whether the customers are satisfied with their current forest insurance. The collected data will help the subscriber to develop the services, which are provided to the forest owning customers, into a more customer-based direction.

The basis of the research was the questionnaire sent to forest owning customers. It was sent to 947 customers of the insurance company who had a forest insurance and who own forest in Lapland, Northern Ostrobothnia, Kainuu, Northern Savonia and North Karelia region. The aim of the inquiry was to simultaneously inform the customers of the forest insurance they had taken and collect information for the subscriber. The questionnaires were sent in April 2013 and 229 responses were received, forming a 24 per cent response rate. The data was processed with SPSS-program with which the cross tabulation and the diagrams appearing in the thesis were made. The statistical significance was tested with a Chi square test.

Almost half of the respondents had taken their current forest insurance 1–5 years ago and altogether slightly over 90 per cent had taken it at least a year ago. Most of the respondents were aware of the conditions of the forest insurance and majority (77 %) of the people that had claimed compensation were content with the compensation they received, although 64 per cent of the respondents want the compensation to be based on the real market prices of the timber instead of the current fixed compensation rates. The customers were quite unaware of the expected value protection. Two out of three told that they do not have the expected value protection and the reason for not having it was that they have not heard of it, even though it's a fixed part of the Insurance company X's forest insurance. Most of the customers do their business in the office or by phone and 55 per cent would not buy their forest insurance on internet, if it was possible. Up to 88 per cent had never changed the content of their forest insurance. A good number (70 %) of the respondents knew about the Act on the Prevention of Insect and Fungi Damages in Forest, but 86 per cent thought that the Insurance company X had not informed their customers enough about the prevention of forest damages.

Key words: forest insurance, forest damages

SISÄLTÖ

KUVIOLUETTELO	1
1 JOHDANTO	2
2 METSÄVAKUUTUKSET	5
2.1 Ainaismetsävakuutukset.....	5
2.2 Nykyaikaiset metsävakuutukset.....	5
3 METSÄTUHOT METSÄVAKUUTUKSESSA	7
3.1 Erilaisia metsätuhoja.....	7
3.1.1 Myrskytuhot	7
3.1.2 Metsäpalot	8
3.1.3 Lumituhot.....	8
3.1.4 Eläin-, hyönteis- ja sienituhot.....	9
3.2 Metsätuhojen ehkäisy	10
3.3 Tuhojen korvaaminen	11
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	13
5 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	15
5.1 Vastaaajien sukupuoli, ikä, asuinpaikka ja tilakoko.....	15
5.2 Vastaaajien ammattiasema, tilan omistusmuoto ja vakuutuksen turvataso	17
5.3 Vakuutuksen ottaminen	21
5.3.1 Aika metsävakuutuksen ottamisesta	21
5.3.2 Syy metsävakuutuksen hankintaan	22
5.3.3 Yleisin asiointitapa	23
5.3.4 Vakuutuksen ostaminen verkkosivuilta	24
5.3.5 Odotusarvoturvan ottaminen	25
5.4 Metsävakuutuksen sisältö	26
5.4.1 Nykyisten lisäksi korvattavat tuhot.....	33
5.4.2 Vakuutuksen sisällön muuttaminen ja metsätilan vakuuttaminen osissa	34
5.4.3 Laki metsän hyönteis- ja sienituhoista	35
5.5 Vahinkojen korvaaminen	36
5.5.1 Korvaussummien maksuperusteet	36
5.5.2 Viimeksi haetut korvaukset metsävahinkoihin ja tyytyväisyys korvauksiin.....	37
5.5.3 Tietämys ainaismetsävakuutuksista	39
5.5.4 Luonnontuhoihin varautuminen ja niistä tiedottaminen	40
5.5.5 Metsäsuunnitelman voimassaolo.....	42
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	45
LÄHTEET	48
LIITTEET	50

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Vastaajien lukumäärät eri ikäryhmissä sukupuolen mukaan	15
Kuvio 2. Vastaajien asuinpaikka	16
Kuvio 3. Vastaajien omistamien metsätilojen yhteispinta-ala	17
Kuvio 4. Vastaajien ammattiasema	18
Kuvio 5. Vastaajien metsätilojen omistusmuodot	19
Kuvio 6. Vakuutuksen turvataso	20
Kuvio 7. Aika metsävakuutuksen ottamisesta	21
Kuvio 8. Tärkein syy metsävakuutuksen hankintaan	22
Kuvio 9. Yleisin asiointitapa asuinpaikan mukaan	24
Kuvio 10. Suhtautuminen vakuutuksen ostamiseen verkkosivuilta ammattiaseman mukaan	25
Kuvio 11. Odotusarvoturvan ottaminen tilakoon mukaan	26
Kuvio 12. Vakuutuksen ehtojen selkeys	27
Kuvio 13. Vakuutusehdoista kertominen asiakkaille	28
Kuvio 14. Turvatasojen määrän riittävyys	29
Kuvio 15. Metsävakuutuksen räätälöinti asiakkaille	30
Kuvio 16. Omavastuuvaihtoehtojen määrän riittävyys	31
Kuvio 17. Vastaajien tietämys metsävakuutuksen ulkopuolelle jäävistä vahingoista sukupuolen mukaan	32
Kuvio 18. Yleisimpien vahinkojen sisältyminen metsävakuutukseen	33
Kuvio 19. Suhtautuminen metsätilan vakuuttamiseen osissa tilakoon mukaan	35
Kuvio 20. Vastaajien tietämys metsän hyönteis- ja sienituholaista sukupuolen mukaan	36
Taulukko 1. Palo-, myrsky-, lumi- ja hyönteisvahinkojen määrät	38
Taulukko 2. Jyrsijä-, äkillisen ja ennalta-arvaamattoman tapahtuman ja jonkin muun vahingon määrät	38
Kuvio 21. Tietämys ainaismetsävakuutuksista sukupuolen mukaan	40
Kuvio 22. Luonnontuhoihin varautuminen metsänhoidollisin keinoin tilakoon mukaan	41
Kuvio 23. Vakuutusyhtiön tiedottaminen tuhojen ennaltaehkäisystä	42
Kuvio 24. Metsäsuunnitelman voimassaolo tilakoon mukaan	43
Kuvio 25. Metsäsuunnitelman hankkiminen alennuksen takia asuinpaikan mukaan	44

1 JOHDANTO

Yksityiset metsänomistajat omistavat lähes 60 prosenttia Suomen metsistä (Hänninen 2008, 28). Heistä noin puolet on saanut metsänsä perintönä ja 40 prosenttia on hankkinut metsänsä kaupalla vanhemmilta tai lähisukulaisilta. Vapailta markkinoilta metsätilansa on ostanut vain reilu kymmenesosa metsänomistajista. Metsätiloja ostetaan lähinnä taloudellisen tuoton toivossa ja puukaupat ovat tärkeä tekijä sijoittajille nyt ja tulevaisuudessa. Metsänomistuksessa tärkeänä pidetään myös metsätalouden harjoittamista ja metsänhoitoa, pitkäjänteistä sijoittamista tuottavaan kiinteistöön ja aiemman metsäomaisuuden kartuttamista. (Hanneliuss 2009, 241.) Suomessa metsätilan omistus yhdellä omistajalla kestää keskimäärin 25–30 vuotta (Paananen – Uotila – Liljeroos – Tilli 2009, 221).

Vuonna 2010 eläkeläisten osuus metsänomistajista oli 45 prosenttia ja seuraavaksi eniten metsiä omistavat palkansaajat 30 prosentin osuudella. Yrittäjiä metsänomistajista oli 23 prosenttia, joista maatalousyrittäjien osuus oli 16 prosenttia, ja loput kaksi prosenttia kattaa työttömät, opiskelijat ynnä muut. Eläkeläisten suuri osuus metsänomistuksessa heijastuu suoraan metsänomistajien keski-ikään, joka nykyään on noin 60 vuotta. Kolme neljäsosaa yksityismetsistä omistetaan perheen kesken, kun taas yhtymien ja perikuntien osuus omistuksesta on 12 prosenttia kumpaakin omistustapaa kohden. (Metsäntutkimuslaitos 2011c, 4.) Naisten osuus metsänomistajista on noin neljännes, ja se on pysynyt suhteellisen muuttumattomana jo vuodesta 1990 lähtien (Hänninen 2008, 29).

Vähintään yhden hehtaarin metsätiloja löytyy Suomesta 375 000 kappaletta, joilla omistajia on yhteensä 838 000 henkilöä. Metsätilan keskikoko on noin 28 hehtaaria. Hieman yli puolet metsänomistajista asuu maaseudulla, kaupunkilaismetsänomistajia on noin neljäsosa ja taajamissa asuu viidesosa metsänomistajista. Kaupunkilaismetsänomistajien määrä on lisääntynyt vuosien aikana ja tulevaisuudessa sama suuntaus tulee jatkumaan. Myös etämetsänomistus on kasvanut ja nykyään 35 prosenttia metsänomistajista asuu tilan sijaintikunnan ulkopuolella. Kaksi kolmesta metsänomistajasta asuu kuitenkin vielä tilansa sijaintikunnassa. (Metsäntutkimuslaitos 2011c, 2,6.)

Tein opinnäytetyöni asiakaskyselynä eräälle vakuutusyhtiölle, joka omasta pyynnöstään pysyttelee nimettömänä. Tämän opinnäytetyön yhteydessä sitä kutsutaan jatkossa Vakuutusyhtiö X:ksi. Tavoitteenani oli selvittää Vakuutusyhtiö X:n asiakkaiden näkemyksiä metsävakuutuksen ehtojen selkeydestä ja vakuutuksen sisällöstä sekä vahinkojen korvaamiseen liittyvistä tekijöistä. Asiakaskyselyn päämääränä oli samanaikaisesti tiedottaa asiakkaita ja kerätä tilaajalle tietoa, jolla voidaan kehittää tilaajan palveluita parempaan suuntaan.

Opinnäytetyöni oli alkujaan parityö, joka kuitenkin lopulta supistui yhden henkilön opinnäytetyöksi. Aiheen valitsin parini kanssa ja etsimme sille sopivat tilaajat, joista vain toiselle tein lopullisen asiakaskyselyn. Tilaaajalta sain kyselyiden tekemistä varten suuntaa antavia aihealueita, joiden pohjalta tein kyselylomakkeen kysymykset. Kysely oli tarkoitus lähettää yhtiön Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan alueella metsää omistaville asiakkaille, mutta lopulta kysely lähetettiin asiakkaiden vähäisyyden takia myös osalle Kainuun, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien metsänomistaja-asiakkaista. Kaiken kaikkiaan kysely lähti 947:lle metsävakuutuksen ottaneelle asiakkaalle.

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli tuottaa kyselylomake, jonka avulla kerätään Vakuutusyhtiö X:n metsänomistaja-asiakkaiden näkemyksiä heille tarjottavan palvelun tasosta ja tarpeellisuudesta sekä samalla mahdollisia parannusehdotuksia. Pyrin tekemään kyselylomakkeesta myös informatiivisen. Tällä tavalla asiakkaita tiedotettiin vakuutuksen sisällöstä ja heidät saatiin myös mahdollisesti kaivamaan kaapin perälle unohtuneet metsävakuutukset esille ja tutustumaan niihin paremmin.

Päädyin juuri tähän aiheeseen, koska metsävakuutukseen liittyvät asiat olivat itselleni melko vieraita. Olin melko yllättynyt kuullessani vain noin puolella metsänomistajista olevan metsävakuutus, ottaen huomioon, että metsät ovat omaisuutta siinä missä esimerkiksi asunnot, joita kuitenkin vakuutetaan metsiä enemmän. Lisäksi tieto siitä, että kahtena viime vuonna maksettujen vakuutuskorvausten määrä on ollut huipussaan 30:een viime vuoteen verrattuna, kiinnitti huomioni ja tahdoinkin tietää, tuleeko tämä näkymään jollain tavoin kyselyn vastauksissa.

Tutkimukseni on luonteeltaan kvantitatiivinen eli määrällinen. Sen keskeisenä tavoitteena on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä vahinkoja metsävakuutuksen tulisi kattaa? Pitäisikö valikoimaan lisätä uusia tuotteita?
- Tulisiko korvaussummat maksaa nykymuodossa vai perustuen todellisiin markkinahintoihin? Ovatko asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa korvauksiin?
- Ovatko metsänomistaja-asiakkaat tyytyväisiä metsävakuutuksensa sisältöön ja saamaansa palveluun?
- Kuinka metsävakuutusta voitaisiin kehittää asiakkaita paremmin palvelemaan suuntaan?

Huhtikuussa lähetetyistä 947 kyselystä 229 saapui lopulta takaisin. Näiden lisäksi jouduin jättämään neljän henkilön vastaukset käsittelemättä puutteellisten tietojen vuoksi. Vastausprosentiksi muodostui 24, mikä jäi toivottua alhaisemmaksi.

2 METSÄVAKUUTUKSET

2.1 Ainaismetsävakuutukset

Ainaismetsävakuutukset ovat muinainen metsävakuuttamisen muoto. Niitä myytiin Suomessa 1930-luvulta 1970-luvun alkupuolelle asti ja voimassa olevia ainaismetsävakuutuksia löytyy edelleen. Ainainen metsävakuutus ja ainainen metsäpalovakuutus ovat yhä voimassa olevia ainaismetsävakuutuksia. Niiden ongelmana on alhaisista vakuutusmääristä johtuva alivakuutus. Koska alkuperäisiä vakuutusmääriä ei ole sidottu mihinkään indeksiin vaan metsäpalstaan, ovat ne yhä voimassa sen suuruisina kuin ne on alkujaankin otettu. (Finanssialan Keskusliitto 2012, 7; Koskenniemi 2003, 188.) Ainaismetsävakuutus on nimensä mukaisesti voimassa aina tai kunnes se erikseen lopetetaan (Kokko 2011, 184).

Ainaismetsävakuutus korvaa vahingot alivakuutussuhteen mukaisesti, mikä tapahtuu vertaamalla alkuperäistä vakuutusmäärää puuston nykyiseen arvoon. Metsäntutkimuslaitos laskee kyseisen arvon metsäkeskuskohtaisesti. Ainaisvakuutusten vakuutusmäärät jäävät vain murto-osaan puuston nykyarvosta, ollen keskimäärin noin 5–10 prosenttia tästä. Kaikki ennen vuotta 1962 alkaneet ainaiset metsävakuutukset korvaavat puuston palo-, myrsky- ja lumivahinkoja sekä taimikon hirvi- ja hyönteisvahinkoja. Vuosina 1962–1972 hankitut ainaiset metsäpalovakuutukset korvaavat ainoastaan palovahinkoja. (Finanssialan Keskusliitto 2012, 8.)

2.2 Nykyaikaiset metsävakuutukset

Nykyisin vakuutusyhtiöiden tarjoamat metsävakuutus tuotteet ovat hyvin monipuolisia ja eroja löytyy muun muassa niiden laajuuksissa, korvausehdoissa ja maksuperusteissa. Metsävakuutukset korvaavat normaalisti metsäpalon, myrskyn, tulvan, lumen, hyönteisten, sienitautien, eläinten, il kivallan ja varkauksien aiheuttamia tuhoja. Korvaukset näihin tuhoihin määräytyvät sen mukaan, kuinka laajan vakuutuksen metsänomistaja on valinnut. Puustolle, taimikolle ja hakatulle puutavaralle aiheutuneet vahingot kuuluvat metsävakuutuksen korvauspiiriin. Jotkin vakuutusyhtiöt korvaavat myös istutettaviksi hankitut taimet. (Linna 2012, 159.)

Vakuutuksen ottajia ovat yksityiset henkilöt, kunnat ja seurakunnat, kun taas valtio ja suuret metsäyhtiöt eivät vakuuta metsiään (Koskenniemi 2003, 186). Nykyään Suomen metsistä on vakuutettu vain noin 45 prosenttia (Maaseudun Tulevaisuus 2011). Vakuutusyhtiöille ongelmallisimpia ovat kaupunkilaiset uusmetsänomistajat, joista vain noin joka kymmenes on vakuuttanut metsätilansa, kun taas maaseudun metsänomistajista kaksi kolmesta on ottanut metsälleen vakuutuksen. Syynä tähän on metsän etäinen sijainti ja omistajan riippumattomuus metsätuloista. (Koskenniemi 2003, 186–187.) Myös pieni tilakoko ja tuhojen epätodennäköisyys voivat olla syitä metsätilan vakuuttamattomuuteen.

Metsää ei kannata jättää vakuuttamatta korkean hinnan pelossa. Metsävakuutus on verrattain edullinen riskinhallintakeino ja vakuutusmaksut voidaan vähentää verotuksessa (Jaakkola 2012, 6). Metsävakuutuksen hintaan vaikuttavat tilan sijaintikunta ja metsämaan pinta-ala sekä vakuutusturvan laajuus ja omavastuuosuus. Jotkin yhtiöt tarjoavat myös erilaisia huojennuksia metsävakuutukseen erilaisilla alennusjärjestelmillä. Vakuutusmaksu peritään vain varsinaisen talousmetsän osalta, mutta metsävakuutus kattaa myös kituja ja joutomaille sattuneet vahingot. (Metsänhoitoyhdistys 2011.) Pohjois-Suomessa metsän vakuuttaminen on halvempaa kuin Etelä-Suomessa, koska puuston arvo on pienempi (Kokko 2011, 184). Sadan hehtaarin metsätilan vakuuttaminen maksaa tällä hetkellä noin 100–500 euroa, riippuen tilan sijainnista ja vakuutuksen turvatasosta (Linna 159–160).

3 METSÄTUHOT METSÄVAKUUTUKSESSA

Metsätuhojen aiheuttajat voidaan jakaa suurpiirteisesti kahteen pääryhmään, joita ovat elolliset eli bioottiset ja elottomat eli abiottiset. Sienet, hyönteiset ja selkärangaiset ovat keskeisimpiä elollisista tuhon aiheuttajista, kun taas elottomista tuhonaiheuttajista merkittävimpiä ovat sää- ja maaperätekijät. Toinen tapa jakaa tuhonaiheuttajat on erotella ne primäärisiin ja sekundäärisiin ryhmiin. Primääriseksi kutsutaan tuhonaiheuttajia, jotka vaurioittavat täysin terveitä puita. Sekundääriseksi luetaan tuhonaiheuttajat, jotka vaurioittavat ainoastaan jo jostain syystä heikentyneitä puita. (Kankaanhuhta 2011, 177; Uotila – Kankaanhuhta 2003, 37.)

Eri metsätuhojen lukumäärät ja metsävakuutuksen perusteella maksettavat korvaukset vaihtelevat huomattavasti vuosittain, mutta myrskytuhot aiheuttavat metsille selkeästi eniten vahinkoja miltei joka vuosi. Keskimäärin 80 prosenttia vuosittaisista vakuutuskorvauksista aiheutuu myrskyvahingoista. Seuraavaksi eniten tuhoja aiheuttavat yleensä lumi, jyräjät ja palot. (Finanssialan Keskusliitto 2012, 2; Kokko 2011, 182–183.) Huomattavan suuria tuhoja aiheuttavat myös hirvieläimet. Metsävakuutus ei kuitenkaan korvaa muiden hirvieläinten kuin metsäkauriiden aiheuttamia vahinkoja, koska niiden tuhoihin voi hakea korvausta valtiolta (Kokko 2011, 184). Myöskään juurikäävän aiheuttamia tuhoja eivät metsävakuutusyhtiöt korvaa (Linna 2012, 160). Metsätuhoja voidaan torjua eri menetelmillä tuhonaiheuttajasta riippuen, mutta niiden torjunta tapahtuu ensisijaisesti ennaltaehkäisevinä toimina.

3.1 Erilaisia metsätuhoja

3.1.1 Myrskytuhot

Vaikka suurin osa metsätuhoista tapahtuu myrskyjen seurauksena, on suomalaisista yksityismetsistä vain noin 20 prosenttia vakuutettu myrskytuhojen varalta (Jaakkola 2012, 6). Laaja-alaisia valtakunnallisia myrskyjä ilmenee tavallisesti muutaman vuoden tai vuosikymmenen välein, mutta pienempiä myrskyjä (esimerkiksi trombeja) puolestaan esiintyy vuosittain useita (Kokko 2011, 182). Alttiimpia alueita myrskytuhoille ovat päätehakkuualueiden reu-nametsät sekä juuri harvennetut ja/tai lannoitetut metsät. Tuhoriskiä lisää myös sateen pehmittämä maa, joka ollessaan sula ja märkä edesauttaa pui-

den kaatumista juurineen myrskyn sattuessa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2009, 4.)

Myrskytuhojen odotetaan lisääntyvän tulevaisuudessa, vaikka voimakkaiden tuulten ei arvella yleistyvän merkittävästi. Myös roudattoman ajan piteneminen tulevaisuudessa edistää myrskytuhoja, koska sen seurauksena puiden kiinnittyminen maahan heikkenee vuoden tuulisimpaan aikaan eli myöhäissyksystä varhaiskevääseen. Myrskyn seurauksena kaatuneet puut tulee korjata pois metsästä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) mukaisesti. Mikäli myrskyissä tuhoutuneita puuta ei kerätä pois maastosta, on hyönteisten aiheuttamien seurannaistuhojen riski hyvin mahdollinen. Toistaiseksi Suomessa on kuitenkin välttytty laajamittaisilta myrskyjen seurauksena esiintyviltä hyönteistuhoilta. (Viiri ym. 2011, 221,225.)

3.1.2 Metsäpalot

Metsäpaloja aiheuttavat tavallisesti salamaniskut ja ihmisten huolimattomuus. Vaikka metsäpalojen määrä on viime vuosina lisääntynyt, on metsäpaloissa tuhoutunut metsäala kuitenkin pienentynyt. Syitä tähän ovat metsäpalon torjunnan tehostuminen, lentotähystykset ja laajat metsätieverkostot. Alttiimpia metsäpaloille ovat ylitiheät nuoret metsät ja paljon kuollutta puuta sisältävät vanhat metsät. Riskialueisiin lukeutuvat myös uudistusalat, joista löytyy paljon hakkuutähteitä. Oman lisänsä tuovat voimakkaat tuulet, jotka lisäävät metsäpaloriskiä. Metsäpalojen ennustetaan tulevaisuudessa edelleen lisääntyvän pidentyneiden kesien, ilmaston lämpenemisen ja lisääntyneen haihdunnan vuoksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2009, 4.)

Pienenkin metsäpalon tuhot ovat merkittäviä, koska puutavaran ostajat eivät kelpuuta nokista puuta. Sen hakkuuarvoksi jää vahingon jälkeen useimmiten ainoastaan polttopuun arvo. Metsäpalon seurauksena tapahtuvan jälkivartiointiin kohtuulliset kustannukset kuuluvat yleensä laajan metsävakuutuksen sekä ainoastaan metsäpalot kattavan metsäpalovakuutuksen piiriin. (Finanssialan Keskusliitto 2012, 9,14.)

3.1.3 Lumituhot

Lumen aiheuttamat tuhot ovat usein hyvin paikallisia, vaikka niitä esiintyykin koko Suomessa. Lumituhot syntyvät, kun painava, märkä lumi ja alijäähtynyt

vesi jäätyvät puiden latvuksiin. Juuri lannoitetussa metsässä, jossa latvus on lähtenyt voimakkaaseen kasvuun, mutta juuristo ei ole vielä sopeutunut muutokseen, on lumituhojen riski suuri. Myös pitkään ylitiheänä kasvaneet juuri harvennetut männiköt ovat erittäin alttiita lumen tuhoille. Näillä alueilla etenkin männiköiden harvennus tulisi tehdä lievästi ja usein. Talvien leudontuminen ja myrskyjen lisääntyminen voivat tulevaisuudessa lisätä lumen aiheuttamien tuhojen määrää. (Kankaanhuhta 2011, 181; Maa- ja metsätalousministeriö 2009, 5.)

3.1.4 Eläin-, hyönteis- ja sienituhot

Hirvi on huomattavin vakiintuneiden männyn- ja rauduskoivuntaimikoiden tuhoeläin (Kankaanhuhta 2011, 180). Sen aiheuttamat tuhot korvataan valtion kassasta ja korvattavat määrät ovat abioottisten tuhojen jälkeen seuraavaksi suurimmat. Hirvien lisäksi eniten eläintuhoja aiheuttavat erilaiset jyrsijät, esimerkiksi myyrät. (Ylitalo 2012, 106.) Myyrät aiheuttavat eniten tuhoja metsänuudistusaloilla sekä pellonmetsitysalueilla ja suurimman osan tuhoista aiheuttavat peltomyyrät. Viime vuosina myyrien kannanvaihtelua on ollut vaikea ennustaa sen epäsäännöllisyyden takia. (Kankaanhuhta 2011, 181.) Muita metsätuhoja aiheuttavia eläimiä ovat muun muassa jänikset, majavat ja hirvieläimiin kuuluvat metsäkauris, valkohäntäpeura ja poro.

Hyönteisten ja sienien aiheuttamat tuhot ovat yleensä pienialaisia. Näiden aiheuttamia laajoja tuhoja esiintyy vain harvoin ja useimmiten poikkeuksellisten sääolosuhteiden seurauksina. (MTK 2006, 18.) Sieni- ja hyönteistuhot aiheuttavat merkittävimmät välittömät uhat metsien terveydelle. Sienitaudeista eniten tuhoja puille aiheuttavat juurikäävät, jotka nimensä mukaisesti levittävät juuristotauteja havupuihin. (Metsäntutkimuslaitos 2011b, 10–11.) Tämän lisäksi yleisiä sienituhojen aiheuttajia ovat esimerkiksi versosurma, männynversoruoste, talvihomeet ja tervasroso. Hyönteisistä pahimmat tuhot kuuselle aiheuttaa kirjanpainaja. Tukkimiehentäi on puolestaan nuorten havupuutaimien pahin tuholainen. Hyönteistuhon aiheuttavat myös ytimennävertäjät, kuusentähtikirjaaja sekä männyn neulasia tuhoavat ruskomäntypistiäiset. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 12–18, 70.)

Hyönteis- ja sienituhoja pyritään torjumaan omalla lailla, jota kutsutaan hyönteis- ja sienituholaiksi. Tämän lain tärkeimmät kohdat metsänomistajan kan-

nalta ovat velvoite havupuutavaran poistamisesta hakkuupaikalta tai välivarastosta annettuihin määräaikoihin mennessä, velvoite vahingoittuneiden puiden poistamiseen metsästä sekä velvoite noudattaa viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita liittyen laajamittaisten hyönteis- ja sienituhojen torjuntaan. Havupuutavaran poiskuljettamiselle on kuitenkin olemassa vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi puutavaran peittäminen ennen hyönteisten parveilua. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 30–31.)

3.2 Metsätuhojen ehkäisy

Metsätuhojen ehkäisyssä pääpaino on ennaltaehkäisevissä toimissa. Tuhojen torjunnan lähtökohtana on kasvupaikkaan soveltuvan puulajin ja alkupeuran valinta tuhoriskien kartoittamisen tuloksena. Oikein ajoitetut metsänhoitotoimenpiteet vähentävät tuhoriskiä. Uudistushakkuut tulisi suorittaa kesällä ja harvennushakkuut säästää jäätyneen maan ajalle, jolloin muun muassa juuristovauriot jäävät mahdollisimman vähäisiksi. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 22, 118.) Mahdolliset korjuuvauriot voivat lisätä sekä sieni- että hyönteistautien määrää (Kankaanhuhta 2011, 181).

Liian voimakkaasti suoritettut harvennukset ja erityisesti kuusen suojuspuuhakkuut lisäävät myrskytuhoja. Lievästi ja usein suoritettavat harvennushakkuut vähentävät näitä tuhoja ja samaa keinoa käytetään myös lumituhoille alttiilla männiköillä. Hakkuuaukkojen reunat ovat erityisen arkoja tuulelle ja mitä isommasta uudistusosalasta on kyse, sitä vähemmän aukon reunaa suhteellisesti syntyy. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 115–117.) Mikäli uudistusalan vieressä suoritetaan harvennushakkuuta, tulisi näiden alojen väliin jättää lievemmin harvennettu tai harventamaton suojavyöhyke, joka toimii puskurina tuulta vastaan.

Joitain tuhoja voidaan myös torjua kemiallisin menetelmin. Juurikäävän torjunnassa käytetään muun muassa harmaaorvakkakäsittelyä, joka tehdään tuoreisiin kantoihin. Tukkimiehentäit puolestaan torjutaan jo taimitarhoilla tehtävällä torjuntakäsittelyllä. Sekä myyrien että hirvien torjunnassa voidaan käyttää samaa syönninestoaainetta, mutta sen kesto on vain väliaikainen. Hirvituhoja voidaan estää myös esimerkiksi aitauksien avulla ja houkuttelemalla hirvet nuolukivien avulla muualle hirvituhoille alttiimmilta alueilta. Myös hirvikannan säätely toimii omalta osaltaan tuhojen torjunnan keinona. Lisäksi on

kehitetty erilaisia taimisuoja, joilla torjutaan jänisten ja myyrrien tuhoja. Menetelmä on tehokas, vaikkakin melko kallis. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 43, 71–83.) Hyönteis- ja sienituhojen vähentämiseksi ja leviämisen estämiseksi on luotu oma lakinsa, laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (263/1991). Siinä säädetään pääasiassa tuoreen kuorellisen havupuutavaran käsittelyyn liittyvistä toimenpiteistä sekä metsässä että puutavaravarastoilla. (Heliövaara 2008, 425.)

3.3 Tuhojen korvaaminen

Metsävakuutuksen korvausperusteena toimii metsätaloudellisen arvon menetyks. Puustovahingoissa metsävakuutus korvaa hakkuuarvon menetyksen ja taimikkovahingoissa kustannusarvon menetyksen. Kustannusarvoon laskeetaan taimikon perustamisesta sekä kasvattamisesta aiheutuvat kustannukset ja kustannusarvot on esitetty Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion taulukoissa. Näistä taulukoista löytyvät myös kasvatusmetsikön odotusarvot, joilla tarkoitetaan hakkuissa tulevaisuudessa saatavia laskennallisia arvoja. Odotusarvo korvataan nuorten metsien vahingoissa. (Kokko 2011, 184.)

Vakuutusyhtiöiden vakuutusehtoista löytyvät vähimmäismäärät sattuneelle tuholle. Metsäpalo-, lumi- ja myrskyvahingot korvataan, mikäli vahingoittuneen, yli seitsemän metriä pitkän puuston määrä ylittää vakuutusyhtiöstä riippuen joko 15 tai 20 kuutiometriä. Alle seitsemän metrin valtapituiselle taimikolle aiheutuneet vahingot korvataan uudelleenmetsityskustannuksina. Yhtenäisen vahingoittuneen alueen on oltava kooltaan vähintään puoli hehtaaria. (Uotila – Kankaanhuhta 2003, 35.)

Metsävahingon määrän selvittää yleensä paikallinen metsänhoitoyhdistys tai metsäkeskus, jotka saavat toimeksiantonsa vakuutusyhtiöiltä. Vahingon määrä selvitetään laskemalla vahingoittuneen puuston ja taimikon arvo ennen ja jälkeen vahingon. Keskimääräinen metsävahingon korvaussumma on noin 2000 euroa, mutta yksittäiselle metsänomistajalle on enimmillään korvattu jopa 300 000 euroa. Eniten korvauksia maksetaan myrskyjen aiheuttamista tuhoista. (Kokko 2011, 182–184.) Vuonna 2011 vakuutusyhtiöt korvasivat myrskyjen aiheuttamia tuulituhoja 26 miljoonalla eurolla, mikä kattoi 90 prosenttia kaikista maksetuista metsätuhokorvauksista ja oli miljoona euroa vä-

hemmän verrattuna edellisen vuoden myrskytuhokorvauksiin (Ylitalo 2012, 83).

Talvella 2010–2011 myyrät aiheuttivat Metsä-Lapissa ja Koillismaalla pahimmat tuhot 30 vuoteen. Koko Suomen mittakaavalla pahimmat myyrätuhot koettiin talvella 2008–2009, jolloin muut jyräjätuhot mukaan lukien, vakuutusyhtiöt korvasivat tuhoja hieman yli seitsemällä miljoonalla eurolla. (Metsäntutkimuslaitos 2011a; Ylitalo 2012, 82, 106.) Vuonna 2009 jyräjätuhojen korvausmäärät ylittivät ensimmäisen kerran 20 vuoteen hirvituhon korvaukset, joita maksettiin noin 5,4 miljoonalla eurolla (Ylitalo 2012, 106).

Vakuutusyhtiöt eivät korvaa hirvien aiheuttamia metsätuhoja, vaan yksityismaiden hirvivahinkoja korvataan hirven pyyntilupamaksuista saatavilla varoilla. Korvaussummat ovat vuosina 2001–2011 vaihdelleet 1,6–5,4 miljoonan euron välillä korvaussumman ollessa keskimäärin 3,3 miljoonaa euroa vuotta kohden. (Metsäntutkimuslaitos 2012.) Riistavahinkolaki (105/2009) määrittelee hirvivahinkojen korvausperusteet ja korvaukset haetaan metsäkeskukselta maa- ja metsätalousministeriön vahvistamalla lomakkeella. Hirvituhot korvataan, mikäli vahinkojen yhteenlaskettu määrä kalenterivuotta kohden on yli 170 euroa. (Riistavahinkolaki 2009.)

Vuosina 2010 ja 2011 vakuutusyhtiöt maksoivat metsätuhokorvauksia eniten verrattuna viimeiseen 30 vuoteen. Tuhoja korvattiin kumpanakin vuonna noin 30 miljoonalla eurolla. Vakuutusyhtiöt ovat korvanneet keskimäärin vähiten tulva- ja sienituhoja 30 viime vuoden aikana, vaikka kaikkien metsätuhojen korvausmäärät vaihtelevat vuosittain olosuhteista riippuen. (Ylitalo 2012, 106.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimukseni on muodoltaan kvantitatiivinen eli määrällinen kyselytutkimus. Se lähti 947:lle metsävakuutuksen ottaneelle metsänomistajalle 17.4.2013 ja vastausaikaa vastaajilla oli 26.4.2013 asti. Toukokuun 3. päivään mennessä vastuksia oli tullut 229 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi muodostui 24 prosenttia.

Tiedonkeruumenetelmänä käytin postikyselyä, jonka valitsin tiedostaen metsänomistajien keski-ikänsä olevan noin 60 vuotta. Sähköpostitse lähetetyn kyselyn vastausprosentti ei olisi välttämättä yltänyt postikyselyllä saadun tasolle. Osa kysymyksistä oli tehty strukturoiduiksi kysymyksiksi, mutta kysely sisälsi myös sekamuotoisia ja avoimia kysymyksiä. Strukturoiduilla kysymyksillä pyrin helposti käsiteltäviin vastauksiin, kun taas sekamuotoisilla ja avoimilla kysymyksillä toivoin saavani vastaajilta tietoa, jota ei välttämättä olisi muuten tullut esille. Jätin tarkoituksella vastausvaihtoehtoista pois ”En osaa sanoa” -vaihtoehdon, koska toivoin vastaajilta kannanottoa suuntaan tai toiseen. Kysymyksillä haluttiin saada tietoa sekä vastaajien mielipiteistä että objektiivisistä tosiasioista.

Kyselylomakkeen mukana lähetin saatekirjeen (liite 1), jossa kerroin kyselyn tarkoituksen ja sen, että kyselyn avulla Vakuutusyhtiö X pyrkii kehittämään metsänomistajille tarjoamiaan palveluita. Kyselylomakkeen (liite 2) kysymykset kehitin pääasiassa itse vakuutusyhtiön edustajan antamien aihealueiden avulla, mutta sain häneltä myös muutaman valmiin kysymyksen lomaketta varten. Opinnäytetyöni ohjaaja Arto Ojutkangas ja samassa huoneessa ollut Pekka Pennanen tarkastivat lomakkeen antaen parannusehdotuksia, jonka jälkeen myös vakuutusyhtiön edustaja antoi kyselylle lähetysluvan. Kyselylomakkeen testaaminen tapahtui muutaman opiskelijakollegan avulla. Saatekirjeen mukaan liitin arvontakupongin, jonka avulla vastaajat pystyivät osallistumaan lehtitilauksen arvontaan. Arvonnan avulla pyrin parantamaan vastausprosenttia.

Tutkimukseni perusjoukkona toimi alun perin Pohjois-Suomen (ent. Lapin ja Oulun läänin) alueella metsää omistavat, Vakuutusyhtiö X:n metsävakuutuksen ottaneet asiakkaat. Tavoitteena oli lähettää kysely 800–1000 asiakkaalle, mutta koska Pohjois-Suomen alueelta ei löytynyt tarpeeksi monta asiakasta,

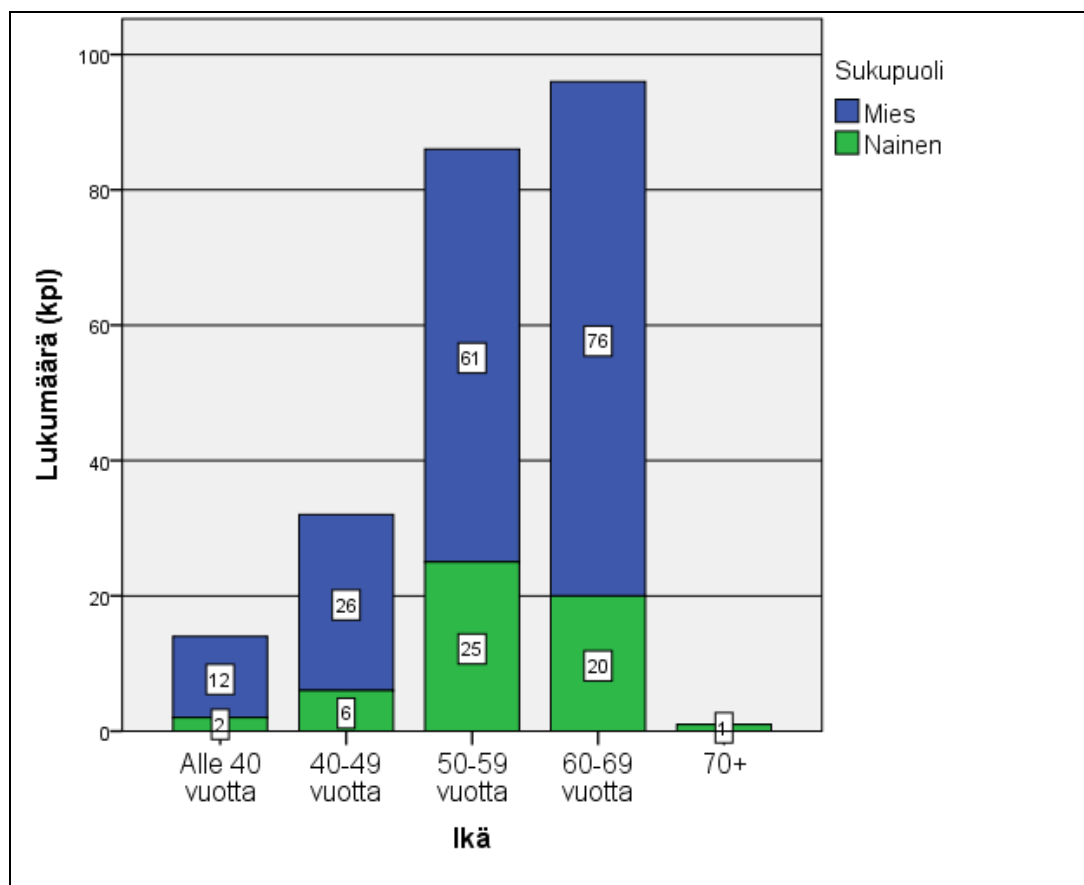
Vakuutusyhtiö X:n edustaja päätti laajentaa aluetta kattamaan myös Kainuun, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Pohjois-Suomen alueelta kysely lähti kaikille metsänomistaja-asiakkaille, kun taas muille alueille kyselyitä lähti satunnaisemmin.

Saatuani vastauslomakkeet takaisin, aloitin saatujen vastusten siirtämisen Excel-tilukkolaskentaohjelmaan, jonka jälkeen siirsin tiedot SPSS-tilastonkäsittelyohjelmaan. SPSS-ohjelman avulla tutkin vastauksia ristiintaulukoinnin, graafisten kuvioden, taulukoiden sekä prosentti- ja kappalejakaumien avulla. Khiin neliö -testin avulla testasin tilastollista merkitsevyyttä. Tutkimuksessani esiintyvät kuviot on myös tehty SPSS-ohjelman avulla. Taulukot on puolestaan tehty Excelillä.

5 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

5.1 Vastaajien sukupuoli, ikä, asuinpaikka ja tilakoko

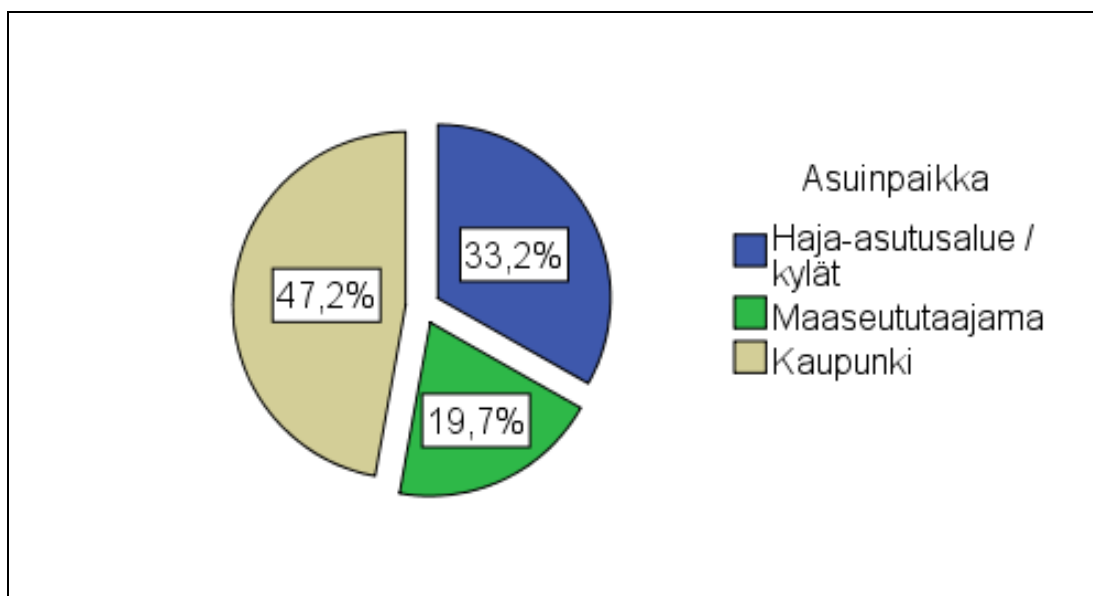
Kyselyyn vastasi kaikkiaan 229 henkilöä, joista miehiä oli 175 (76 %) ja naisia 54 (24 %). Näin ollen vastaajien sukupuolijakauma vastaa koko Suomen metsänomistajien sukupuolijakaumaa. Vastaajien keski-ikä oli miehillä 55 vuotta ja naisilla 57 vuotta. Kaikkien vastaajien keski-ikä oli 56 vuotta, mikä on melko lähellä koko Suomen metsänomistajien keski-ikää, 60 vuotta. Vastaajista suurimman ryhmän muodostivat 60–69-vuotiaat 42 prosentin osuudellaan, mutta pelkästään naisten kohdalla suurimman ryhmän muodosti 50–59-vuotiaat, kuten voidaan havaita kuviosta numero yksi. Seuraavaksi edustetuin ikäjakauma oli 50–59-vuotiaat, joita oli 38 prosenttia. 40–49-vuotiaita henkilöitä oli 14 prosenttia vastaajista ja alle 40-vuotiaita puolestaan vain kuusi prosenttia. 70-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus jäi yhteen henkilöön, joten tämän ryhmän vähäinen osuus vaikutti vastaajien keski-ikään sitä alentavasti.

Kuvio 1. Vastaajien lukumäärät eri ikäryhmissä sukupuolen mukaan (n=229)

Lähes puolet vastaajista asuu kaupungeissa ja noin kolmasosa haja-asutusalueissa ja kylissä, joiden asukasluku on alle tuhat. Kaupungin määrittäenä käytin yli 5000 asukkaan lukumäärää. Kaikista Suomen metsänomistajista kaupunkilaismetsänomistajien määrä on noin neljäsosa. Koska Vakuutusyhtiö X:n konttorit sijaitsevat kaupungeissa, on kaupunkilaismetsänomistajien muualla asuvia helpompi asioida niissä metsävakuutukseensa liittyen. Tämä luultavasti vaikuttaa kaupunkilaismetsänomistajien määrää kasvattavasti. On myös mahdollista, että Pohjois-Suomen ulkopuolelle lähetetyistä kyselyistä enemmistö on lähtenyt kaupungissa asuville asiakkaille. Voi myös olla, että kaupunkilaismetsänomistajat ovat yksinkertaisesti aktiivisempia vastaajia.

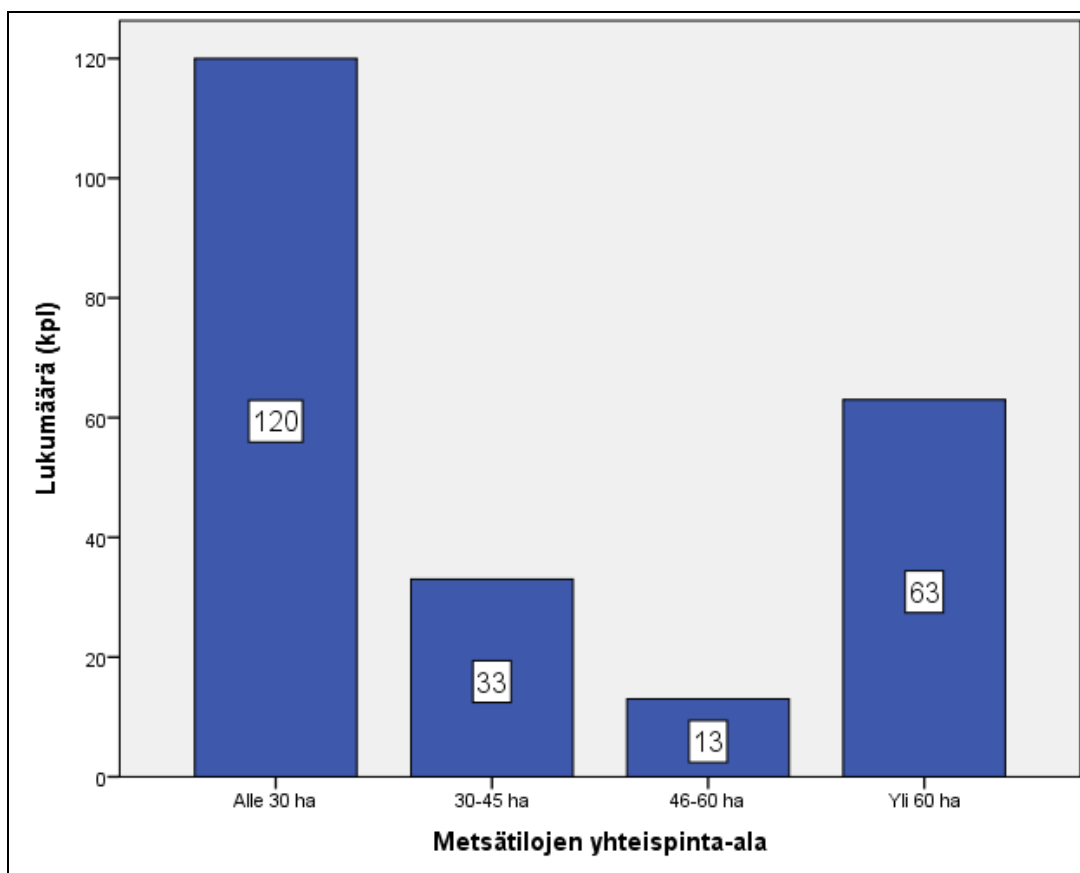
Loput noin viidesosa vastaajista asuu maaseututaajamissa, joiden asukasluku liikkuu tuhannen ja 5000:n välillä. Nämä tiedot löytyvät myös kuviosta 2. Naisten ja miesten välillä ei ollut eroavaisuuksia näissä tiedoissa. Myös eri ikäryhmien välillä tiedot olivat samansuuntaiset maaseututaajamien ollessa asuinalueista heikoimmin edustettuja.

Kuvio 2. Vastaajien asuinpaikka (n=229)

Kysyttäessä metsätilojen yhteispinta-alaa, selvisi että hieman yli puolet vastaajista omistaa alle 30 hehtaaria metsää. Metsätilan keskikoko Suomessa on noin 28 hehtaaria ja koska yli puolella vastaajista on omistuksessaan alle 30 hehtaaria metsää, lienee vastaajien metsätilojen keskikoko tätä luokkaa. Vastausvaihtoehdot oli luokiteltu valmiiksi neljään eri ryhmään, joista alle 30

hehtaaria edusti pienintä pinta-alaa. Seuraavaksi edustetuin ryhmä oli yli 60 hehtaaria metsää omistavat, joka oli myös pinta-alavaihtoehtoista suurin. Yli 60 hehtaaria metsää omistaa noin neljäsosa vastaajista. Eri ryhmien tarkat prosenttiosuudet löytyvät kuviosta 3.

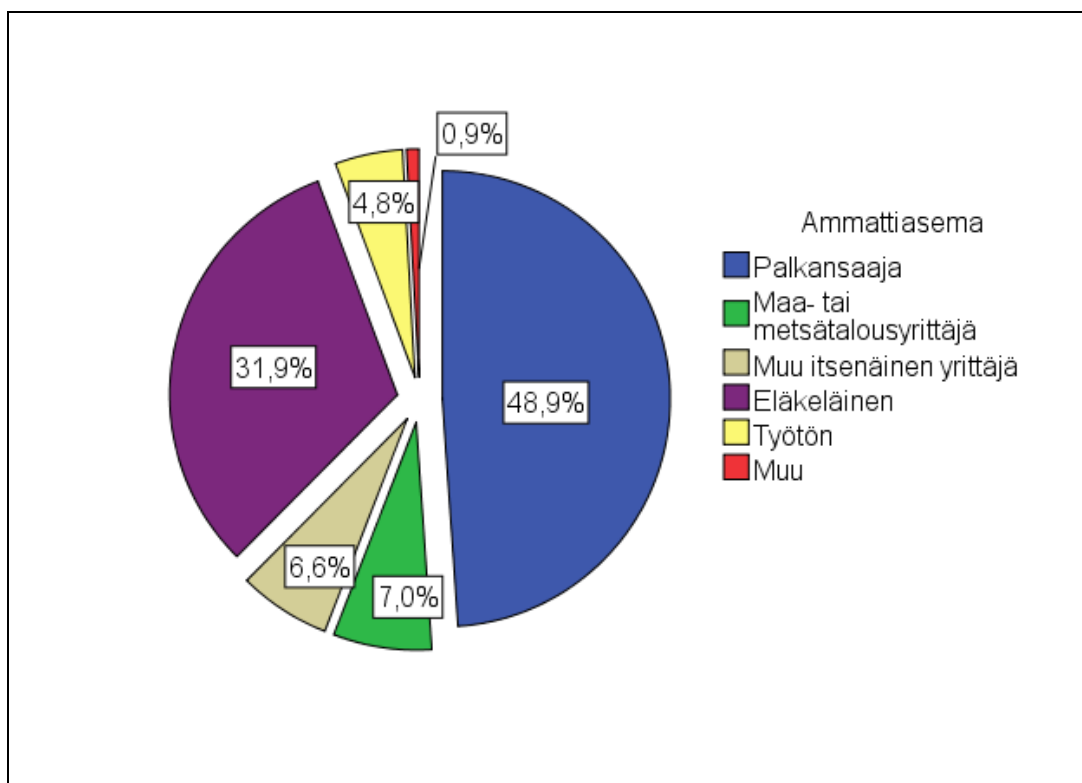

Kuvio 3. Vastaajien omistamien metsätilojen yhteispinta-ala (n=229)

5.2 Vastaajien ammattiasema, tilan omistusmuoto ja vakuutuksen turvataso

Noin puolet vastaajista on ammattiasemaltaan palkansaajia, joita oli huomattavasti enemmän kuin maa- ja metsätalousyrittäjiä sekä muita itsenäisiä yrittäjiä, joiden osuudet jäivät seitsemän prosentin pintaan kummassakin ryhmässä (kuvio 4). Noin kolmasosa ilmoitti ammattiasemakseen eläkeläinen, mikä selittyy sillä, että 60–69-vuotiaita oli lähestulkoon sama määrä vastaajista. Eläkeläisten osuus jäi kuitenkin odotettua pienemmäksi. Eläkeläisten ja palkansaajien osuudet olivat päinvastaiset verrattuna kaikkiin Suomen metsänomistajiin, joista 45 prosenttia on eläkeläisiä ja 30 prosenttia palkansaajia. Syynä eläkeläisten pienempään osuuteen lienee se, että yli 70-vuotiaita vastaajia oli vain yksi henkilö, mikä heijastuu suoraan eläkeläisten määrään.

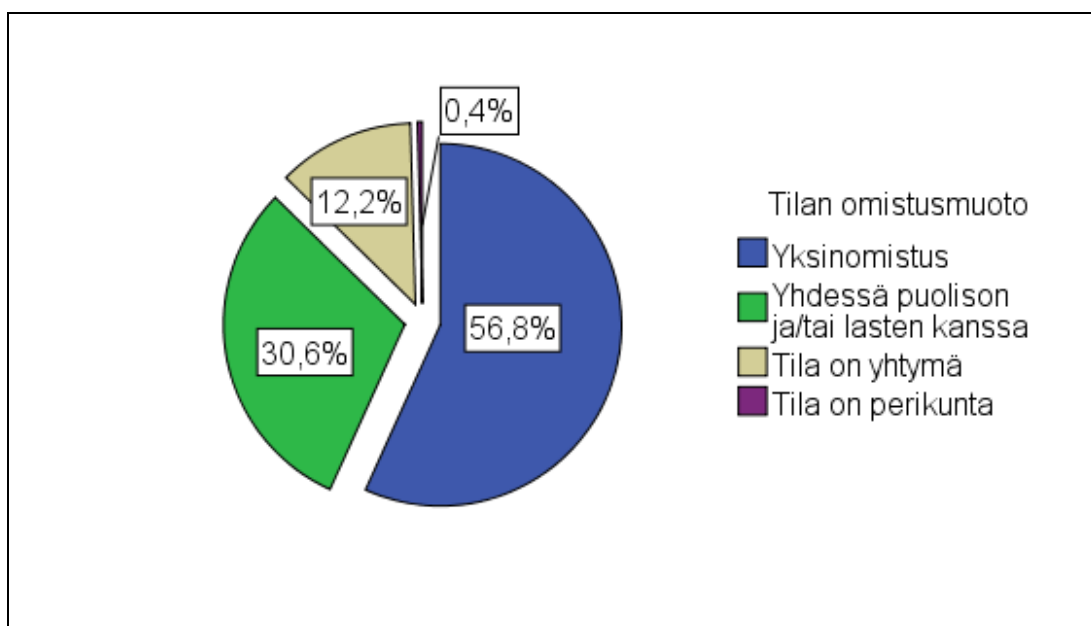
Työttömiä vastaajia oli vain viisi prosenttia, mikä johtunee siitä, että metsävaikutus on menoerä muiden joukossa ja ollessaan vapaaehtoinen, ei liene työttömien menoeristä priorisoiduimmasta päästä. Muuksi ammattiasemansa ilmoittaneita oli vain kaksi henkilöä ja molemmat heistä olivat opiskelijoita ja miehiä. Muuten eroja miesten ja naisten välillä ei myöskään ammattiaseman suhteen ollut.

Kuvio 4. Vastaajien ammattiasema (n=229)

Tilan omistusmuodoista yksinomistus oli suosituin vaihtoehto; hieman päälle puolet vastaajista sanoi omistavansa tilansa yksin. Kolmasosa vastaajista kertoi omistavansa metsänsä yhdessä puolison ja/tai lasten kanssa. Yhtymä oli omistusmuotona noin 12 prosentilla vastaajista, kun taas kukaan vastaajista ei ilmoittanut metsätilansa olevan osa yhteismetsää. Yksi mieshenkilö vastasi tilan olevan perikunta. Vastausten prosenttisuuDET löytyvät alla olevasta kuviosta numero viisi. Yksin tai perheen kanssa tapahtuva metsätilan omistus oli hieman yleisempää kuin koko Suomen metsänomistajien keskuudessa, kun taas perikuntien osuus jäi yleistä tasoa pienemmäksi. Kukaan vastaajista ei kertonut omistusmuodoksi yhteismetsää, vaikka yhteismetsiä löytyy eniten muun muassa Lapista.

Verrattaessa omistusmuotoa asuinpaikkaan, kävi ilmi, että yhdessä puolison ja/tai lasten kanssa metsänsä omistavista lievä enemmistö asui haja-asutusalueilla, kun taas muissa omistusmuodoissa kaupunkilaismetsänomistajien määrä meni muilla alueilla asuvien edelle. Yksin metsänsä omistavat henkilöt omistivat keskimäärin alle 30 hehtaaria metsää ja samanlainen suuntaus oli nähtävillä myös muissa omistusmuodoissa. Ainoastaan tilan ollessa yhtymä, oli alle 30 hehtaaria ja yli 60 hehtaaria metsää omistavia asiakkaita lähes yhtä paljon.

Kuvio 5. Vastaajien metsätilojen omistusmuodot (n=229)

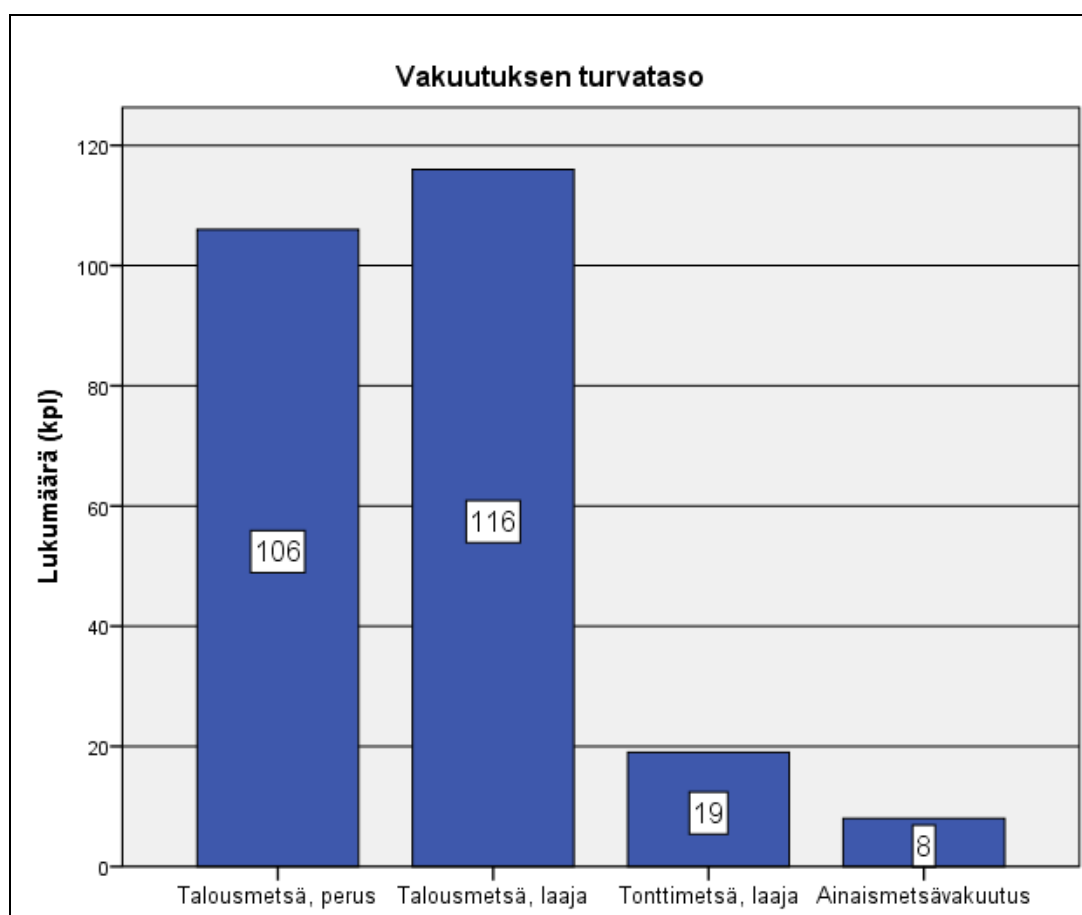
Viimeisenä perustietona asiakkailta kysyttiin metsävakuutuksen turvatasoa, joka tarkoittaa vakuutuksen laajuutta. Vastausvaihtoehtoja oli neljä, kaksi talousmetsän vaihtoehtoa, sekä tonttimetsälle omansa ja erillinen ainaismetsävakuutus. Vastaajille annettiin mahdollisuus valita useampi turvataso ja kaikkiaan 20 henkilöä ilmoitti kaksi eri vaihtoehtoa. Vakuutuksen turvatasoista suosituimpia olivat talousmetsän vaihtoehdot. Näistä laajemman vaihtoehdon oli valinnut lähes puolet vastaajista ja ero perusvaihtoehtoon oli vain muutaman prosentin luokkaa (kuvio 6). Tonttimetsävakuutuksen ottajia oli selvästi pienempi joukko ja heidän tilakokonsa oli pienimmästä päästä.

Ainaismetsävakuutuksen omistajia oli kahdeksan kappaletta ja heistä kaikki omistivat myös nykyaikaisen vakuutuksen. Tämä johtuu siitä, että Vakuutusyhtiö X on toiminut vasta alle 20 vuotta, kun taas ainaismetsävakuutuksia

myönnettiin viimeistä kertaa 1970-luvun alkupuolella. Näin ollen kukaan kyseisen vakuutusyhtiön asiakkaista ei voi omistaa pelkkää ainaismetsävakuutusta.

Taloustmetsän perusvakuutusta näyttivät suosivan pienimpiä metsätiloja omistavat sekä ikäryhmään 60–69-vuotiaat kuuluvat vastaajat. Laajemman taloustmetsävakuutuksen kannattajia olivat puolestaan kaupungissa asuvat ja suurimpia metsätiloja omistavat vastaajat. Myös yksin metsänsä omistavat ottivat muita mieluummin laajimman turvataso metsätilalleen. Tonttimetsävakuutuksen ovat ottaneet lähinnä pienten, alle 30 hehtaarin metsätilojen omistajat.

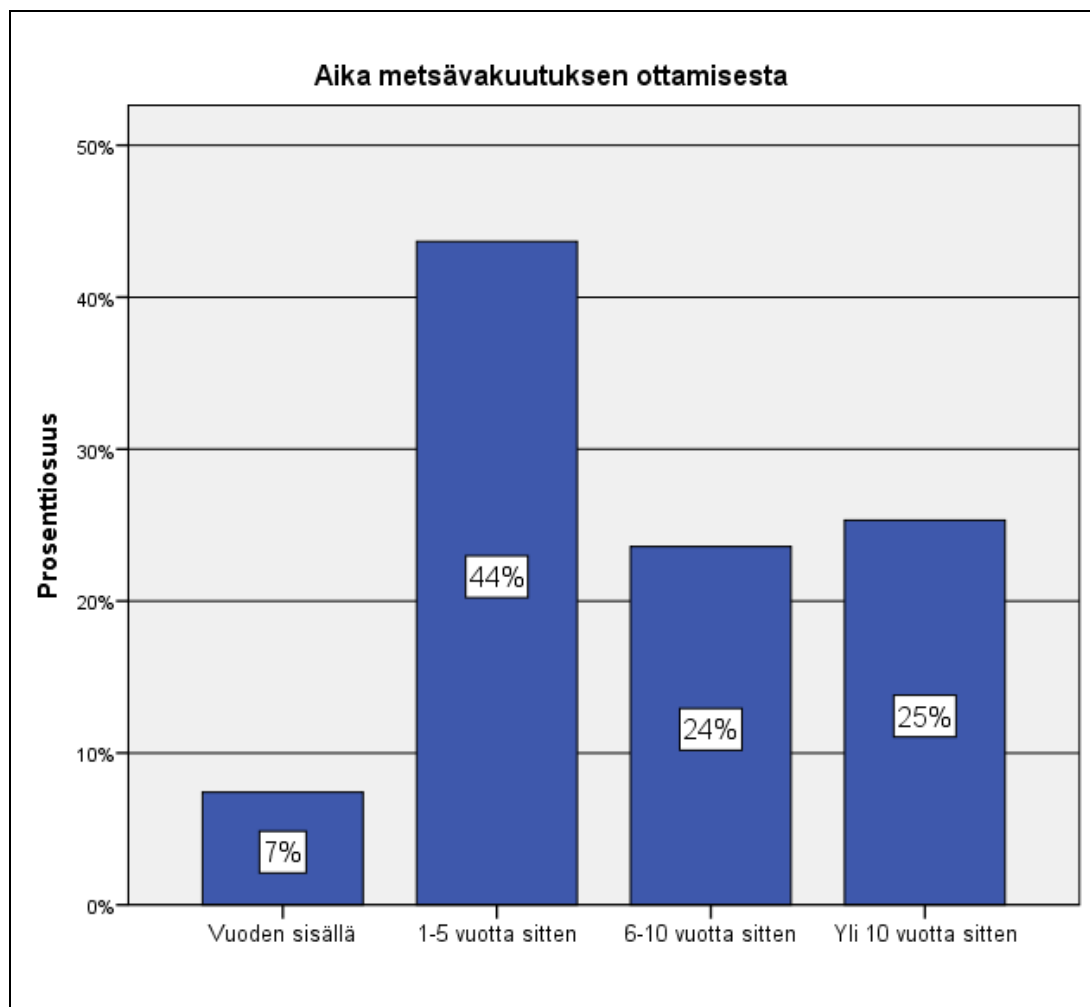
Kuvio 6. Vakuutuksen turvataso (n=249)

5.3 Vakuutuksen ottaminen

5.3.1 Aika metsävakuutuksen ottamisesta

Suurin osa vastaajista (44 %) oli hankkinut metsävakuutuksensa 1–5 vuotta sitten. Yksi syy tähän voi olla suurten myrskyjen yleisyys viimeisten vuosien aikana. Kaiken kaikkiaan noin puolet vastanneista oli ostanut vakuutuksensa viiden viime vuoden sisällä ja toinen puolisko jakautui lähes tasan 6–10 vuotta sitten vakuutuksensa hankkineiden ja yli kymmenen vuotta sitten hankkineiden kesken.

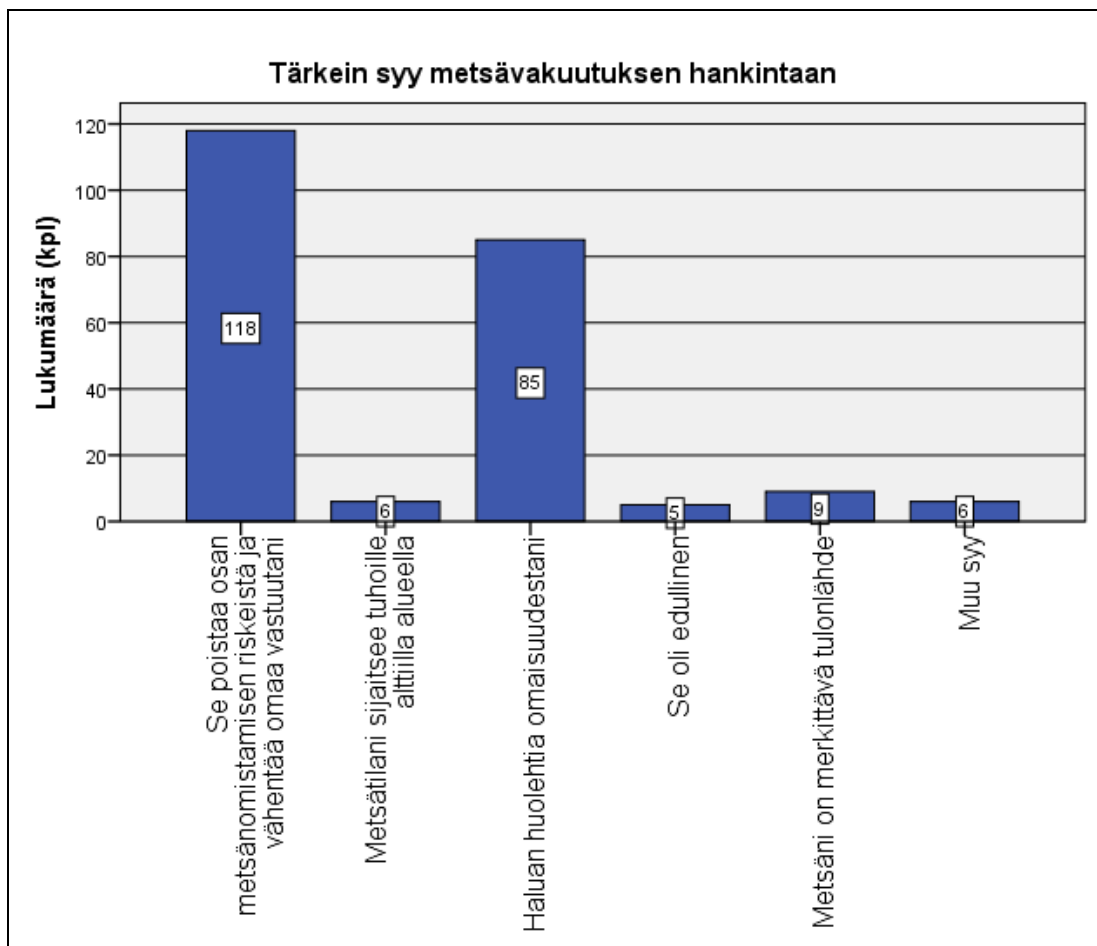
Kuten kuviosta numero seitsemän näkyy, vastaajista vain alle kymmenen prosenttia oli ottanut metsävakuutuksensa vuoden sisällä. Vastaajien sukupuoli, asuinpaikka tai muukaan tekijä ei vaikuttanut vastaustapaan. Koska yli 90 prosenttia asiakkaista on ottanut metsävakuutuksensa vähintään vuosi sitten, on heillä varmasti tuntemusta vakuutusyhtiön tarjoamista palveluista.

Kuvio 7. Aika metsävakuutuksen ottamisesta (n=229)

5.3.2 Syy metsävakuutuksen hankintaan

Vakuutusyhtiön asiakkailta kysyttiin, mitkä ovat olleet heille tärkeimmät syyt metsävakuutuksen hankkimiseen. Kysymyslomakkeeseen oli listattu viisi erilaista syytä ja näiden lisäksi oli annettu mahdollisuus kirjoittaa itse muita listan ulkopuolisia syitä. Asiakkaita pyydettiin vastaamaan siten, että he listavat kolme tärkeintä syytä tärkeysjärjestyksessä. Kaikki vastaajat olivat valinneet vähintään yhden syyn, mutta toisen syyn kohdalla 38 oli jättänyt vastaamatta ja kolmannen syyn kohdalla jo 58. Vastausten perusteella tärkein syy hankkia metsävakuutus oli se, että se poistaa osan metsänomistamisen riskeistä ja vähentää asiakkaan omaa vastuuta. Hieman päälle puolet vastaajista piti tätä tärkeimpänä syynä. Vähän yli kolmasosa puolestaan kertoi tärkeimmäksi syyksi halun huolehtia omaisuudestaan ja muiden syiden osuudet löytyvät kuviosta numero kahdeksan.

Kuvio 8. Tärkein syy metsävakuutuksen hankintaan (n=229)

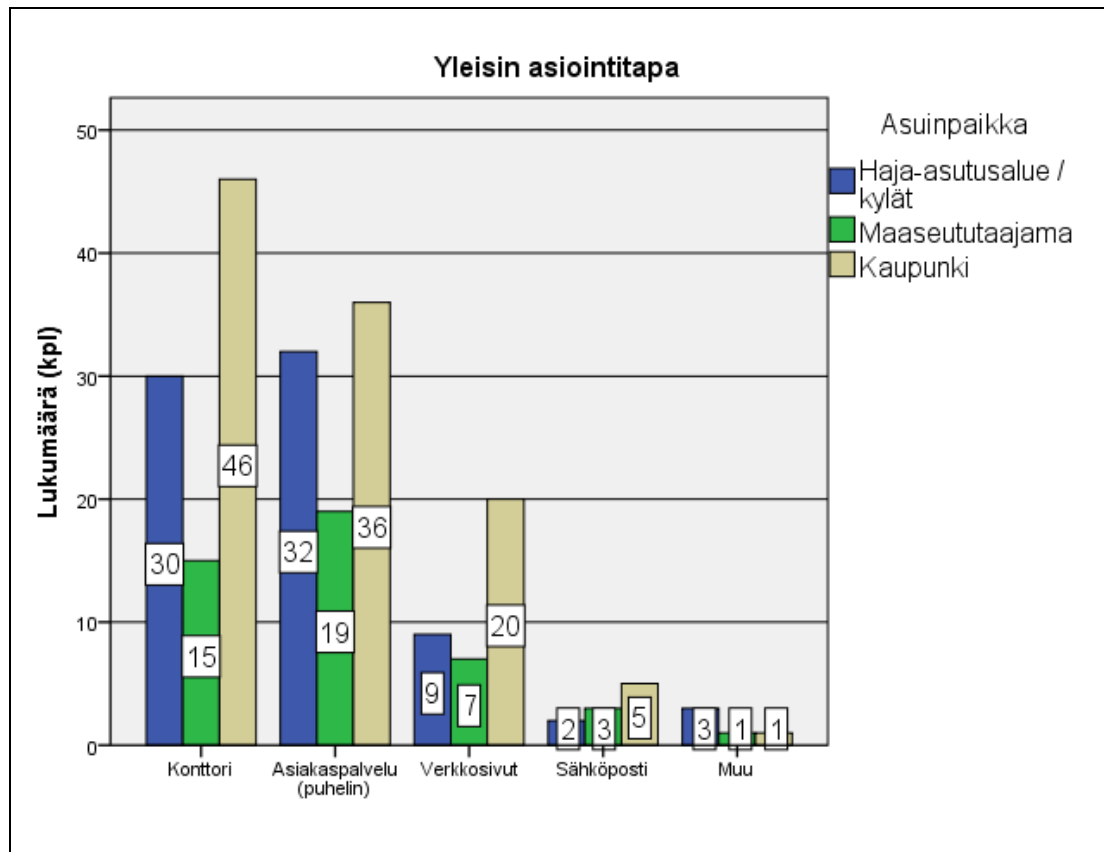
Toiseksi tärkeimmästä syystä suosituimpia olivat jo aiemmin listatut syyt, mutta käänteisessä järjestyksessä. Henkilöt, jotka olivat listanneet kolmanneksi tärkeimmän syyn hankkia metsävakuutus, olivat valinneet vakuutuksen edullisen hinnan vaikuttavaksi tekijäksi. Kolmanneksi tärkeimpänä tekijänä korostui myös se, että metsä on merkittävä tulonlähde.

Asiakkaiden listaamia muita syitä olivat muun muassa metsäpalstan kaukainen sijainti, ilmaston muuttuminen, metsäpalstan nuorten metsien suuri osuus, vakuutetun alueen toimiminen omakoti- tai mökkitonttina, stressin poistaminen ja halu huolehtia tulevien sukupolvien omaisuudesta. Näiden muiden syiden osuus oli kuitenkin melko vähäinen jo valmiiksi listattuihin verrattuna. Vastaajien kesken tärkeimmät syyt hankkia metsävakuutus olivat siis riskien ja oman vastuun vähentäminen sekä halu huolehtia omaisuudesta. Valmiiksi listatuista vaihtoehdoista vähiten kannatusta sai metsätilan sijaitseminen tuhoille alttiilla alueella, mikä kuvastaa asiakkaiden kohdanneen vain vähän tuhoja metsissään. Koska kaikki eivät listanneet kolmea syytä, saattoi tämä syy saada myös sen takia vähäisesti kannatusta.

5.3.3 Yleisin asiointitapa

Vastaajien yleisimpiä asiointitapoja metsävakuutukseen liittyen olivat asiointi konttorissa ja soitto asiakaspalveluun (yhteensä noin 80 %), joista ensin mainittu on lievästi yleisempää. Tämä heijastuu suoraan vastaajien keski-ikästä. Verkkosivuja ja sähköpostia asiointitapanaan käyttäviä oli yhteensä vain noin viidesosa vastaajista. Kaksi mieshenkilöä asioi asiamiehen välityksellä ja kolme vastaajaa ilmoitti, etteivät ole asioineet metsävakuutuksen ostamisen jälkeen lainkaan vakuutusyhtiössä.

Asuinpaikka vaikutti vain vähäisesti asiointitavan valintaan (kuvio 9). Haja-asutusalueilla ja maaseututaajamissa asuvista vastaajista lievä enemmistö hoitaa metsävakuutusasiansa yleisimmin puhelinta käyttäen, mutta konttoriasiointi on näillä alueilla lähes yhtä suosittua. Kaupunkilaisista suurin osa asioi suoraan konttorissa, mikä onkin kaupungissa asuville metsänomistajille helpompaa verrattuna muualla asuviin. Erot olivat kuitenkin sen verran pieniä, etteivät ne olleet tilastollisesti kovinkaan merkittäviä.

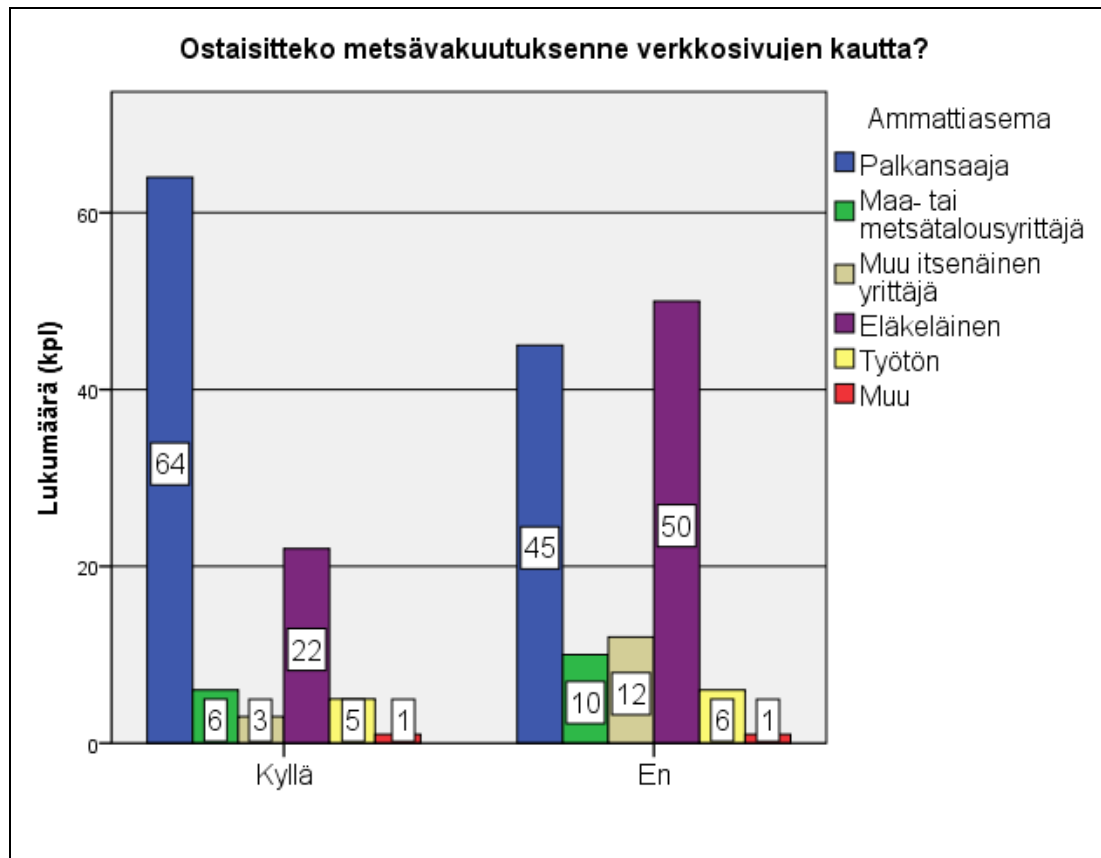

Kuvio 9. Yleisin asiointitapa asuinpaikan mukaan (n=229)

5.3.4 Vakuutuksen ostaminen verkkosivuilta

Kysyttäessä vastaajilta, ostaisivatko he metsävakuutuksensa verkkosivujen kautta, mikäli se olisi mahdollista, oli 55 prosenttia sitä mieltä että eivät ostaisi. Osa vastaajista kertoi syyksi sen, että eivät omista tietokonetta tai eivät käytä sitä ja suurin osa vastaajista tahtoi keskustella ehdoista ja muista metsävakuutukseen liittyvistä asioista suoraan vakuutuksen myyjän eli asiantuntijan kanssa. Asiakkaat haluavat myös pystyä kilpailuttamaan metsävakuutuksensa, saada henkilökohtaista palvelua ja varmistua siitä, että ovat ymmärtäneet vakuutukseen liittyvät asiat oikein.

Naiset suhtautuivat miehiin verrattuna lievästi kielteisemmin vakuutuksen ostamiseen Internetin kautta. Myös ikä vaikutti siten, että vanhimmat vastaajat asennoituivat kielteisemmin vakuutuksen hankkimiseen verkkosivujen kautta. Huomattavaa oli, että palkansaajat suhtautuivat muita ammattikuntia positiivisemmin Internetin välityksellä tapahtuvaan metsävakuutuksen hankkimiseen ja se olikin ammattiryhmistä ainoa, jonka enemmistö ostaisi vakuutuksensa Internetin välityksellä (kuvio 10).

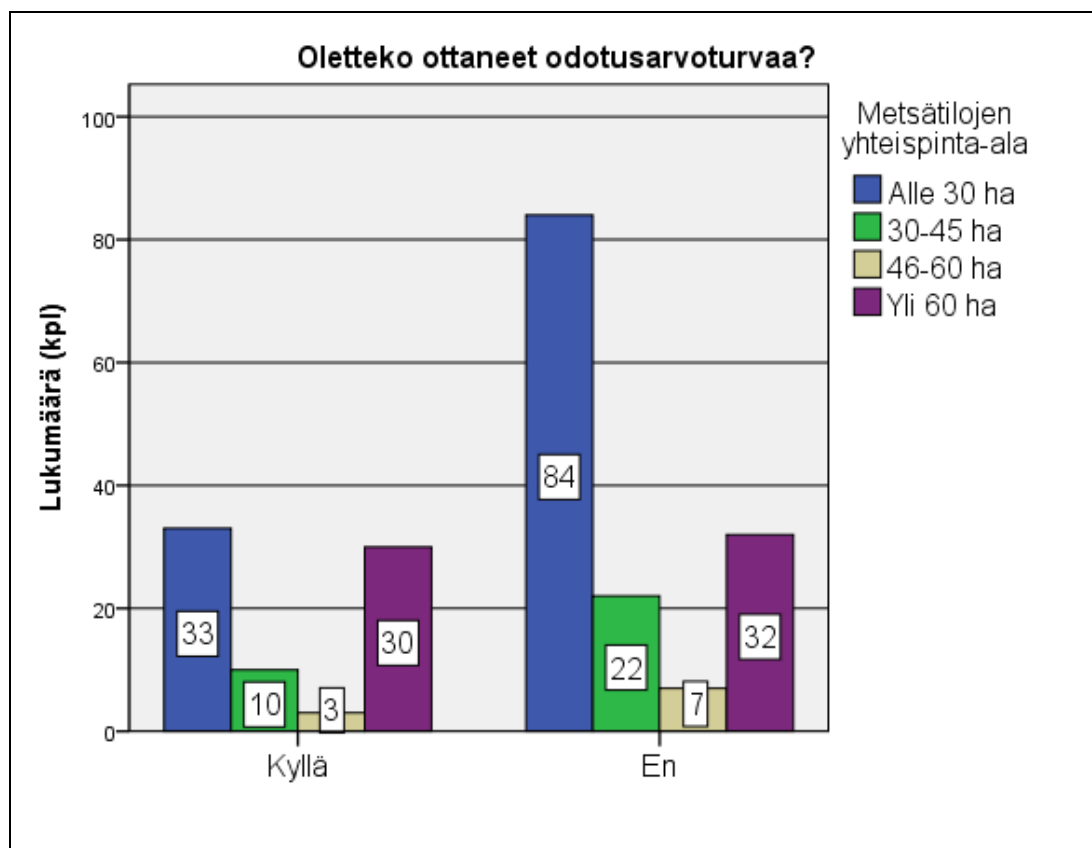

Kuvio 10. Suhtautuminen vakuutuksen ostamiseen verkkosivuilta ammattiaseman mukaan (n=225)

5.3.5 Odotusarvoturvan ottaminen

Vastaajista yksi kolmasosa kertoi ottaneensa vapaaehtoisen odotusarvoturvan metsilleen, kun taas enemmistö eli kaksi kolmasosaa ei ollut hankkinut odotusarvoturvaa. Yleisimmät syyt jättää odotusarvoturva hankkimatta olivat, etteivät vastaajat ole tietoisia kyseisen lisäturvan olemassaolosta tai eivät koe sitä tarpeelliseksi. Muita syitä olivat pieni metsäpalsta, rahanpuute ja se, etteivät jotkut vastaajat myy lainkaan puuta metsätilaltaan. On myös mahdollista, että vastaajat eivät ole tienneet jo omistavansa odotusarvoturvaa, joka kuuluu oletuksena mukaan Vakuutusyhtiö X:n metsävakuutukseen, mutta jonka voi halutessaan jättää siitä pois. Vakuutusyhtiö X kertoo markkinoineensa odotusarvoturvaa noin 5–6 vuoden ajan, joten on mahdollista, että sitä aiemmin metsävakuutuksensa ottaneet eivät ole edes tietoisia sen olemassaolosta. Näin ollen on ymmärrettävää, miksi suurin osa vakuutuksensa kuusi vuotta sitten ja sitä aiemmin ottaneista kertoo, ettei omista odotusarvoturvaa.

Suurimpien, yli 60 hehtaarin metsätilojen omistajista noin puolet oli ottanut odotusarvoturvan. Suurimmilta metsätiloilta löytynee myös nuorta kasvatusmetsää, jota varten odotusarvoturva yleisimmin hankitaan. Tätä pienempien tilojen omistajista suurin osa ei ollut ottanut lisäturvaa (kuvio 11).

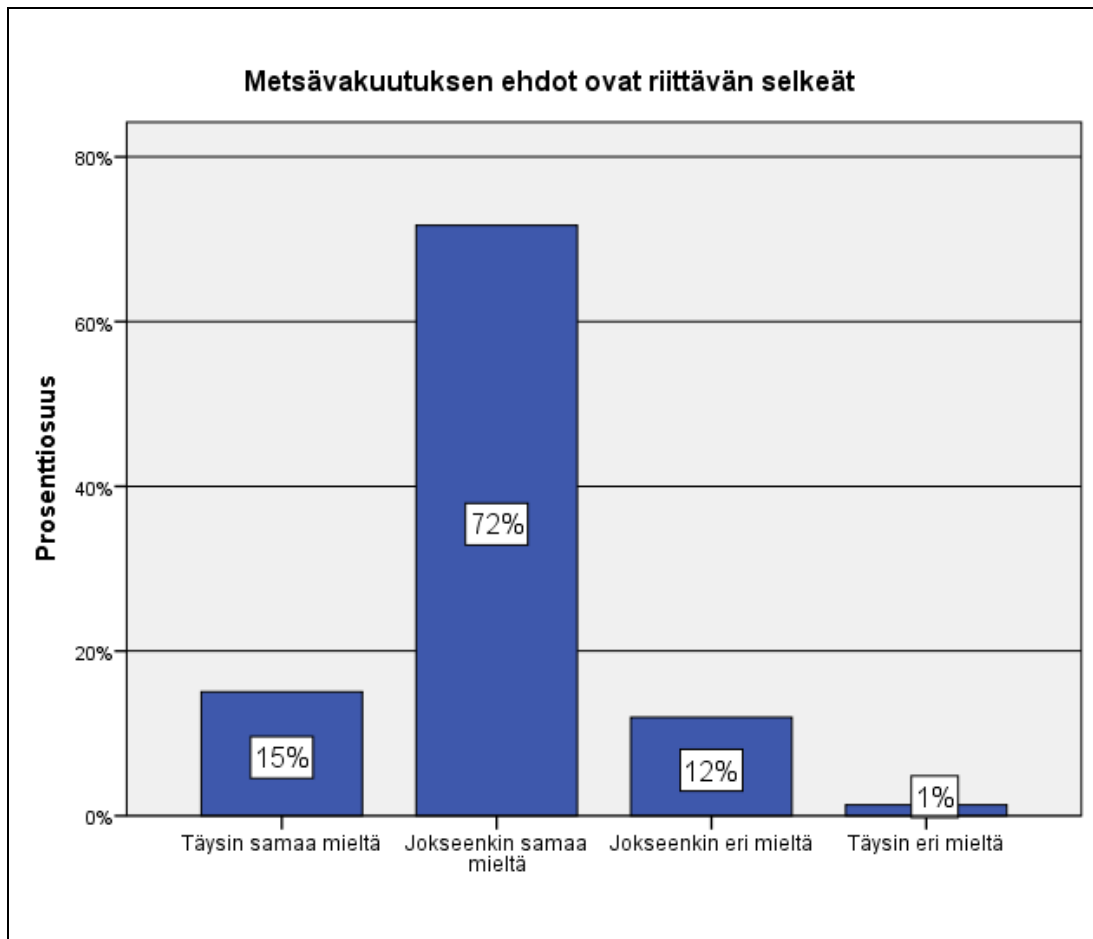

Kuvio 11. Odotusarvoturvan ottaminen tilakoon mukaan (n=221)

5.4 Metsävakuutuksen sisältö

Metsävakuutuksen sisältöön liittyviä tekijöitä tarkasteltiin siten, että vastaajat valitsivat kunkin väittämän kohdalla, ovatko he samaa vai eri mieltä asiasta. Vastausvaihtoehtoja oli neljä ja ne vaihtelivat ”täysin samaa mieltä” - ja ”täysin eri mieltä” -vaihtoehtojen välillä. Vastaajat olivat varsin yksimielisiä siitä, että kaikki väittämät pitivät jokseenkin paikkansa.

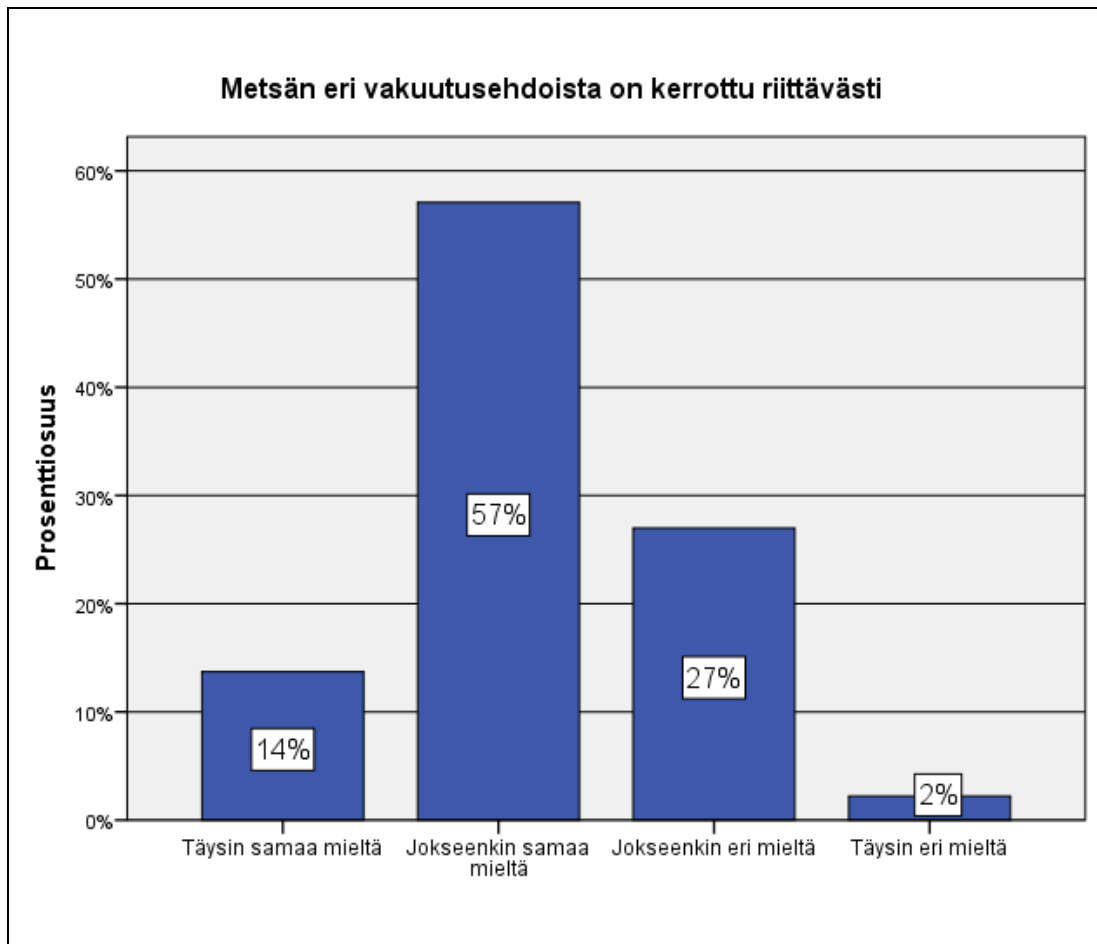
Kysyttäessä vastaajien näkemyksiä siihen, ovatko vakuutuksen ehdot riittävän selkeät, vastasi suurin osa olevansa jokseenkin samaa mieltä. Vastaajista 15 prosenttia oli täysin samaa mieltä ehtojen riittävästä selkeydestä. Näin ollen 87 prosenttia oli edes jokseenkin samaa mieltä siitä, että metsävakuutuksen ehdot ovat tarpeeksi selkeät. Muiden vastausten osuudet löytyvät kuvioista 12.

Kuvio 12. Vakuutuksen ehtojen selkeys (n=226)

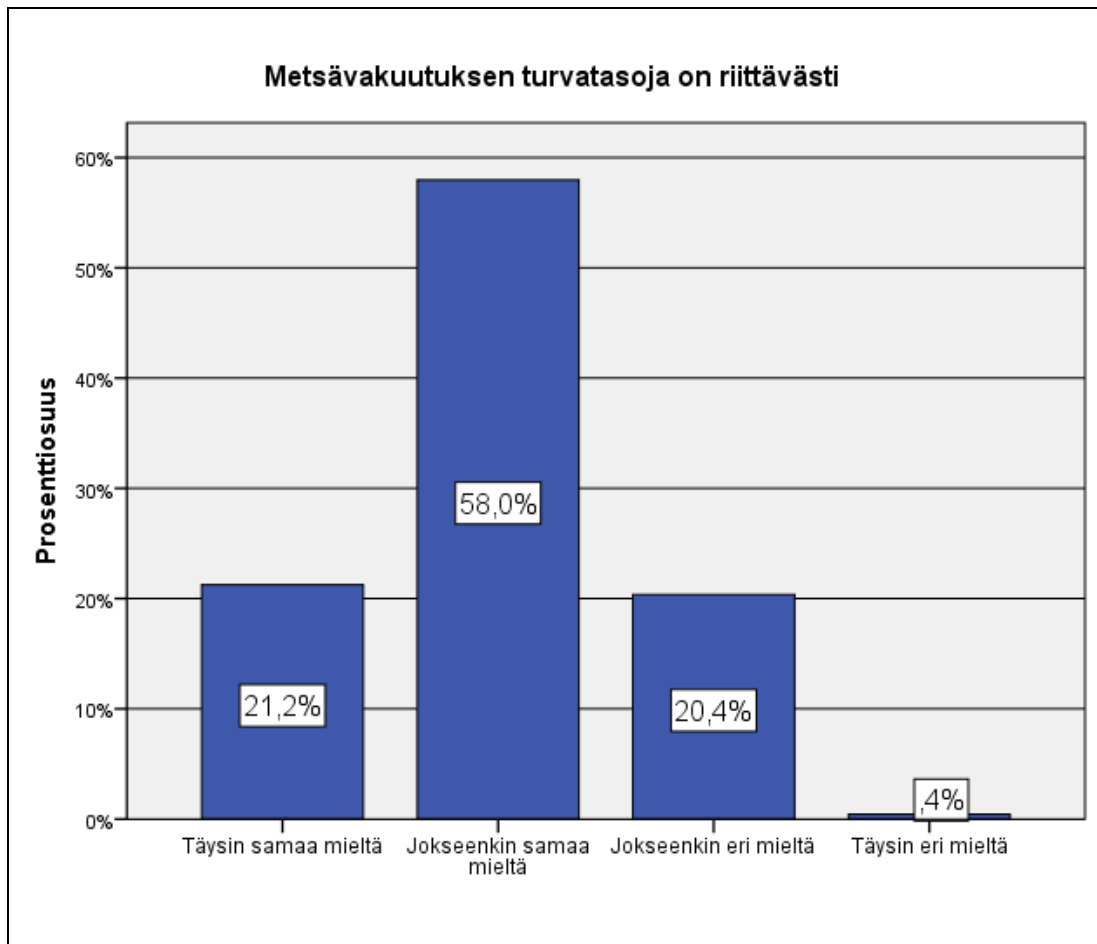
Seuraavan väittämän tarkoituksena oli selvittää, onko vakuutusehdoista kerrottu asiakkaille tarpeeksi. Vastaajista 57 prosenttia oli sitä mieltä, että ehdoista on kerrottu jokseenkin riittävästi. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli 14 prosenttia, kun taas jokseenkin eri mieltä oli 27 prosenttia. Vain kaksi prosenttia piti tiedotusta täysin riittämättömänä. Nämä tiedot löytyvät myös kuvioista 13. Eri vakuutusehdoista oli siis suurimman osan mielestä kerrottu vähintäänkin tarpeeksi tyydyttävästi, mutta silti hieman päälle neljäsosa vastaajista kaipaisi selkeästi lisää tietoa asiasta.

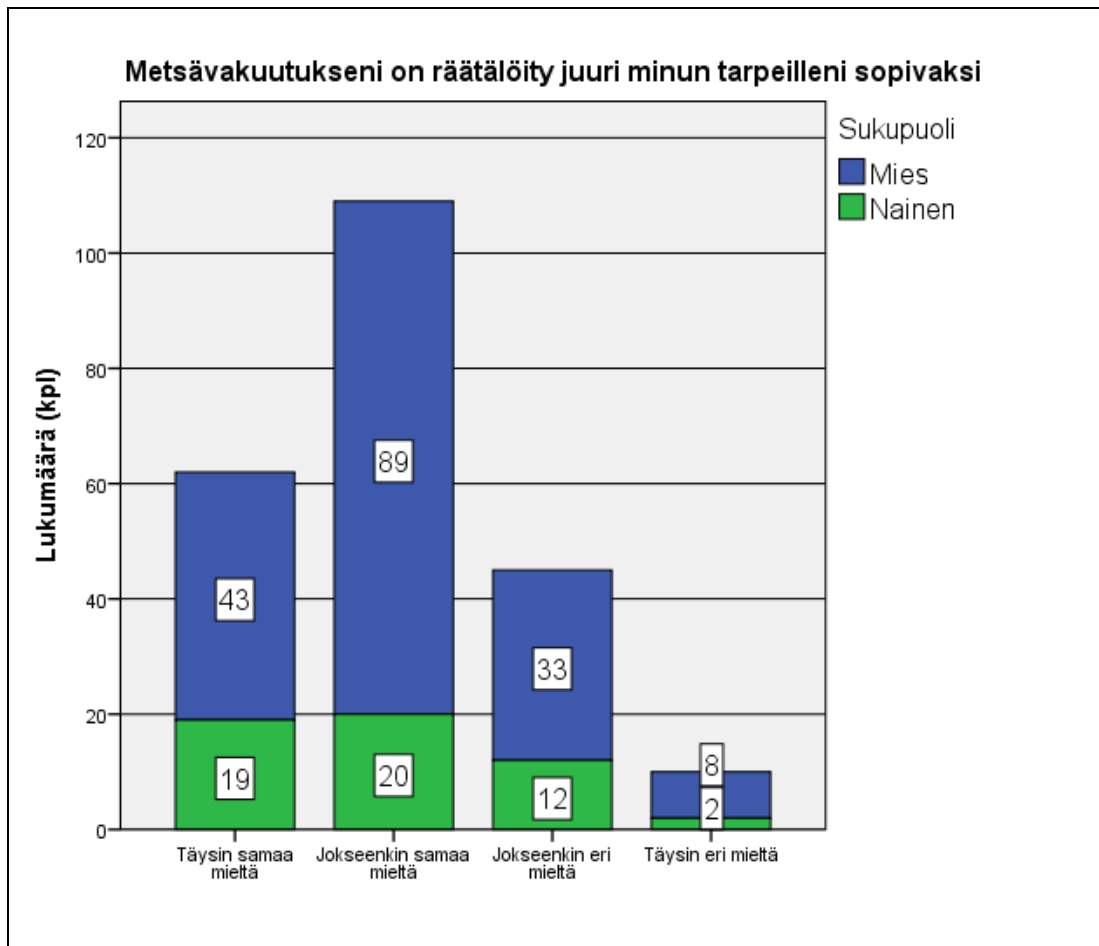
Kuvio 13. Vakuutusehdoista kertominen asiakkaille (n=226)

Metsävakuutuksen turvatasoja oli riittävästi 79 prosentin mielestä (kuvio 14). Heistä 21 prosenttia oli täysin samaa mieltä tästä asiasta ja 58 prosenttia jokseenkin samaa mieltä. Viidesosa vastaajista oli sitä mieltä, että turvatasoja voisi olla enemmänkin ja vain yhden henkilön mielestä turvatasoja on aivan liian vähän.

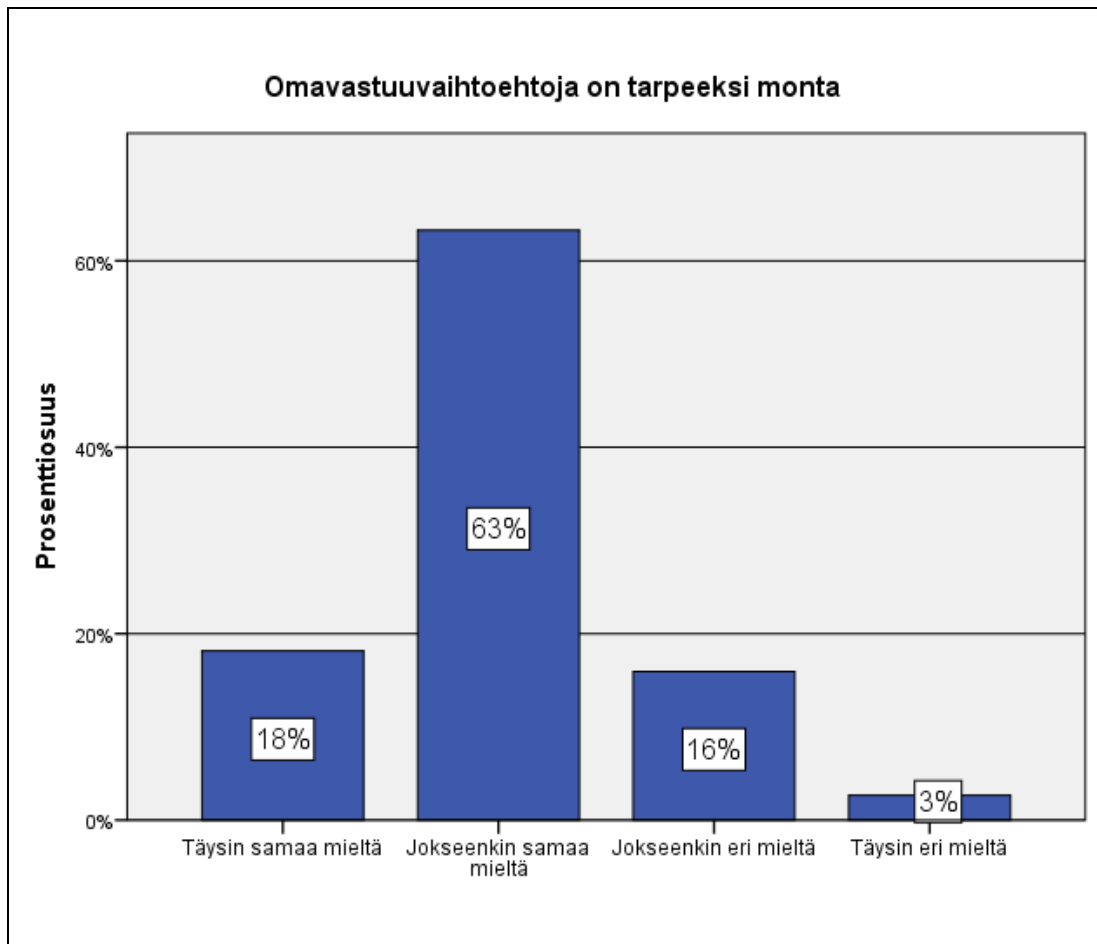
Kuvio 14. Turvatasojen määrän riittävyys (n=226)

Neljännän väittämän mukaan metsävakuutus on räätälöity juuri kyseisen vastaajan tarpeille sopivaksi. 27 prosenttia oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja 48 prosenttia jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä oli viidesosa vastaajista ja täysin eri mieltä noin viisi prosenttia vastaajista. Jälleen kerran enemmistö oli sitä mieltä, että väittämä pitää ainakin jokseenkin paikkansa. Naisten keskuudessa ”täysin samaa mieltä” - ja ”jokseenkin samaa mieltä” -vaihtoehdot saivat yhtä suuret kannatukset, kun taas miehistä enemmistö piti ”jokseenkin samaa mieltä” -vaihtoehtoa parempana (kuvio 15). Eläkeläisistä kymmenen prosenttia oli täysin eri mieltä metsävakuutuksen räätälöinnistä heille sopivaksi, kun taas muissa ammattiryhmissä täysin eri mieltä asiasta oli vain korkeintaan yksi henkilö. 63 prosenttia tonttimetsävakuutuksen ottaneista vastaajista oli täysin samaa mieltä vakuutuksen räätälöinnistä eli heitä voidaan pitää kaikista myönteisimpinä väittämää kohtaan, mutta ryhmän koko on varsin pieni kattaen vain 19 henkilöä.

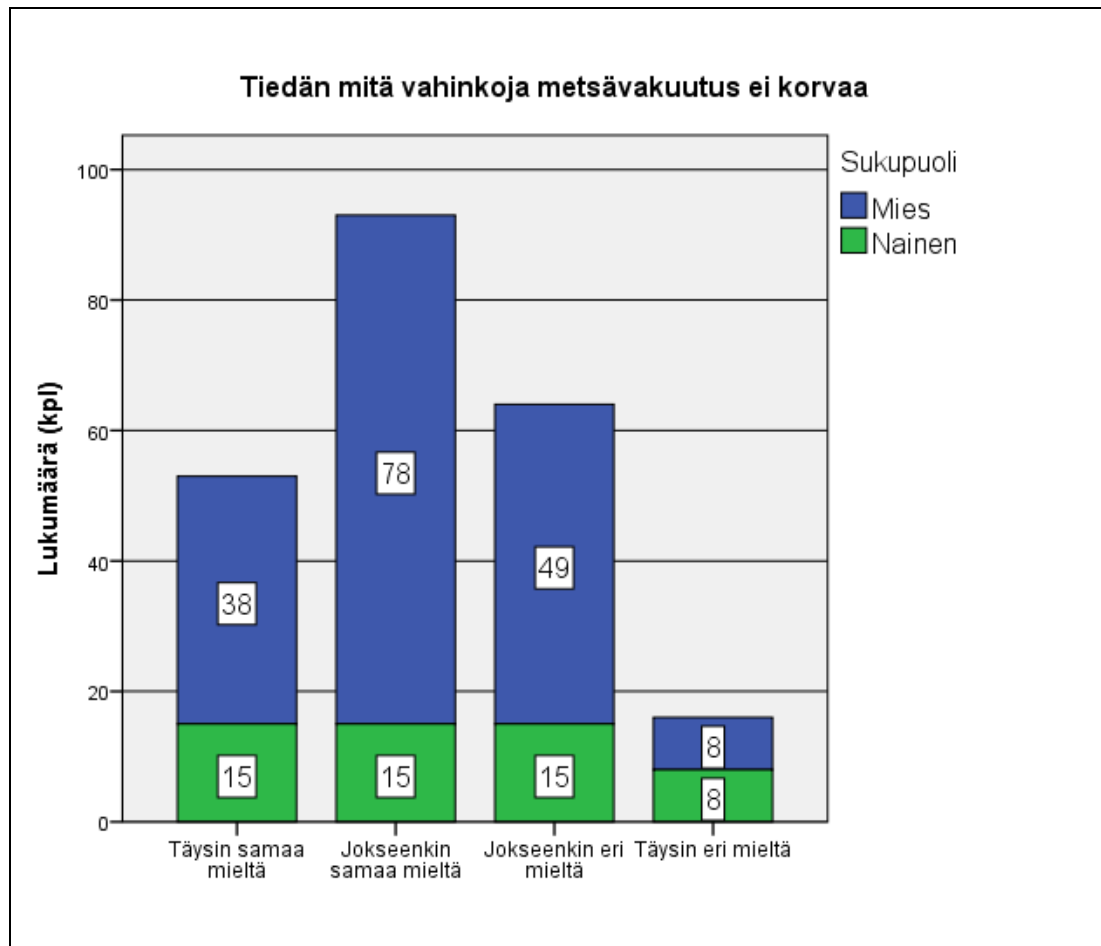
Kuvio 15. Metsävakuutuksen räätälöinti asiakkaille (n=226)

Vastaajista lähes viidesosa oli täysin samaa mieltä siitä, että omavastuuvaihtoehtoja on tarjolla tarpeeksi monta. Jokseenkin samaa mieltä oli 63 prosenttia vastauksen antaneista. 19 prosentin mielestä omavastuuvaihtoehtoja ei ole riittävästi. Suurin osa vastaajista siis kuitenkin piti omavastuuvaihtoehtojen määrää riittävänä. Tarkat vastausprosentit eri vaihtoehtoihin on esitetty kuviossa 16.

Kuvio 16. Omapastuvaihtoehtojen määrän riittävyys (n=226)

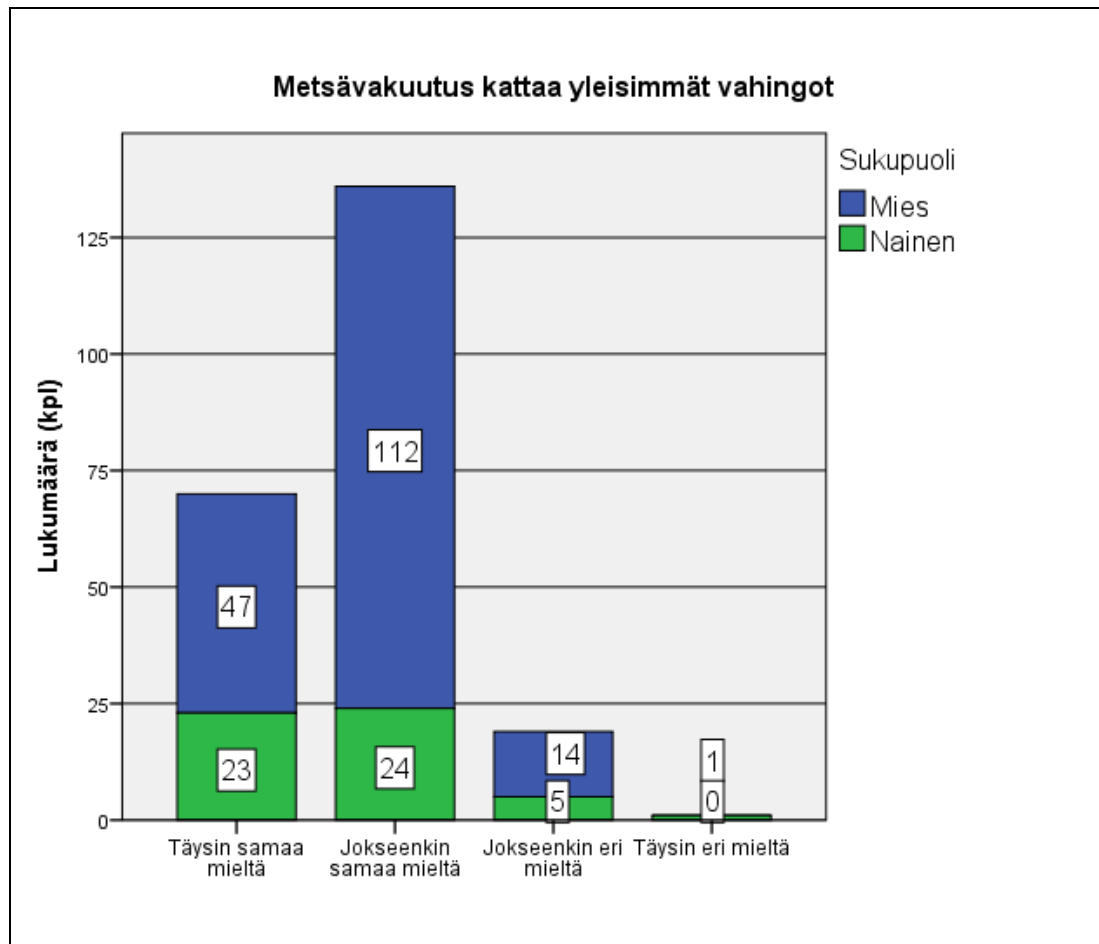
Vastaajista 41 prosenttia ilmoitti tietävänsä jokseenkin, mitä vahinkoja metsävakuutus ei korvaa. Liki neljäsosa vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että he tietävät, mitkä vahingot kuuluvat metsävakuutuksen korvauspiiriin. Kaikkiaan 35 prosenttia vastaajista ei ollut varma, mitä vahinkoja heidän metsävakuutuksensa kattaa. Naiset olivat tämän väittämän kohdalla varsin erimielisiä (kuvio 17). Täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä ja jokseenkin eri mieltä saivat yhtä suuren kannatuksen (noin 28 prosenttia), kun taas täysin eri mieltä sai vain 15 prosentin kannatuksen. Miehet olivat enimmäkseen samaa mieltä siitä, että he tietävät mitä vahinkoja metsävakuutus ei korvaa. Haja-asutusalueilla asuvat tuntuivat tietävän maaseututaajamissa ja kaupungeissa asuvia vastaajia hieman paremmin, mitkä vahingot eivät kuulu metsävakuutuksen kautta korvattaviksi.

Kuvio 17. Vastaajien tietämys metsävakuutuksen ulkopuolelle jäävistä vahingoista sukupuolen mukaan (n=226)

Viimeisen väittämän mukaan metsävakuutus kattaa yleisimmät vahingot. Peräti 91 prosenttia vastaajista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä, suurin osa vastaajista vastasi olevansa jokseenkin samaa mieltä. Naisista peräti 43 prosenttia oli täysin samaa mieltä siitä, että metsävakuutus kattaa tavallisimmat vahingot, kun taas miesten parissa sama luku oli 27 prosenttia (kuvio 18).

Kaikissa väittämissä ”jokseenkin samaa mieltä” -vaihtoehto keräsi valtaosan vastauksista. Tämä johtunee siitä, että jos ei ole aivan selvää mielipidettä asiaan, ovat välimaaston vastausvaihtoehdot houkuttelevimpia. Mutta voidaan kuitenkin sanoa, että vastaajat ovat varsin tyytyväisiä metsävakuutuksensa sisältöön näiden väittämien osalta.

Kuvio 18. Yleisimpien vahinkojen sisältyminen metsävakuutukseen (n=226)

5.4.1 Nykyisten lisäksi korvattavat tuhot

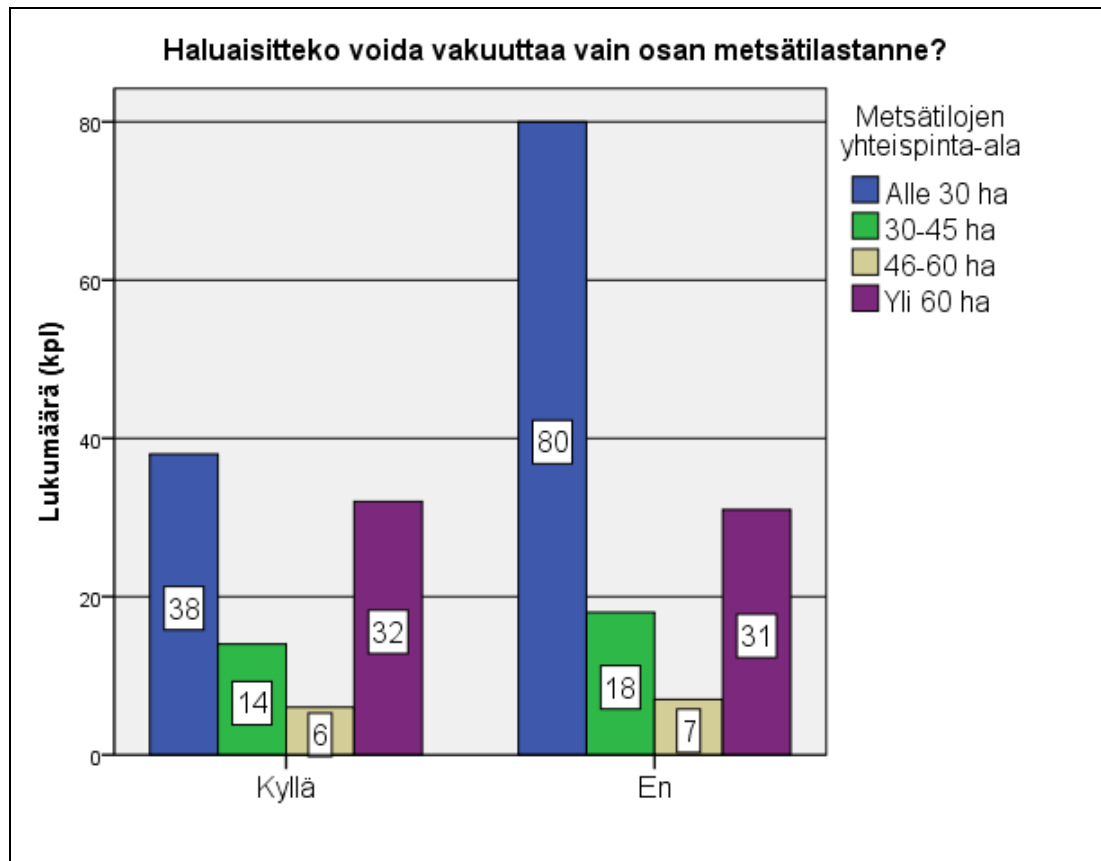
Asiakkaille annettiin mahdollisuus kertoa, mitä tuhoja he tahtoisivat metsävakuutuksen korvaavan nykyisten lisäksi. Suurin osa ei ollut vastannut kysymykseen mitään ja osa oli listannut jo valmiiksi korvattavia tuhoja, esimerkiksi ilkvallan, varkaudet, myrskytuhot ja lumituhot. Suurin osa kysymykseen vastanneista tahtoi metsävakuutukseen lisättävänä hirvituhot, joita yksikään vakuutusyhtiö ei korvaa. Tämä johtuu siitä, että hirvien aiheuttamat tuhot korvataan valtion kassasta. Eräs vastaaja kertoi nykyisen käytännön olevan liian byrokraattinen.

Muut uudet ehdotukset olivat lähinnä yksittäisiä esityksiä ilman suurempaa kannatusta. Näitä olivat muun muassa rannan tuhot, myös pienimmät myrskytuhot, metsätalouden rakennelmat (esimerkiksi sillat ja tierummut), tulvat, kaikki luonnonilmiöt, sienitaudit ja pienimmätkin tuhoalueet. Monet vastaajat eivät joko osanneet sanoa kysymykseen mitään tai olivat tyytyväisiä jo nykyisin korvattaviin tuhoihin.

5.4.2 Vakuutuksen sisällön muuttaminen ja metsätilan vakuuttaminen osissa Valtaosalla vastaajista (88 %) ei ole ollut tarvetta muuttaa metsävakuutuksensa sisältöä, vaikka neljäsosa vastaajista on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että metsävakuutus on räätälöity juuri heidän tarpeilleen. Vain 12 prosenttia oli jossain vaiheessa muuttanut jotain metsävakuutuksestaan, esimerkiksi laajentanut vakuutuksensa turvatasoa. Voidaan siis todeta, että metsävakuutukset on sovitettu jo alusta pitäen hyvin asiakkaiden toiveiden mukaisiksi tai sitten asiakkaat eivät ole tunteneet tarpeelliseksi tai ehtineet tehdä pieniä muutoksia metsävakuutuksensa sisältöön.

Vakuutusyhtiö X:n tarjoama metsävakuutus kattaa kaiken metsämaan, joutoja kitumaat kuuluvat vakuutukseen mukaan ilman lisämaksua. Vastaajilta kysyttiin, haluaisivatko he pystyä vakuuttamaan vain osan talousmetsästään, esimerkiksi vain tuottoisimmat kuviot. Enemmistö eli 60 prosenttia on tyytyväinen nykyiseen käytäntöön, eikä siis kaipaa mahdollisuutta vakuuttaa vain osaa omistamistaan metsämaista. Syynä tähän voi olla se, että asiakkaat arvostavat kaikkea metsämaataan tai ajattelevat joutuvansa maksamaan saman summan pienemmästä vakuutetun metsän määrästä.

Ainoastaan pienimpien eli alle 30 hehtaarin metsätilojen omistajat suhtautuivat selkeästi muita kielteisemmin metsätilan jakamiseen vakuutettuihin ja vakuuttamattomiin osiin. Tätä isompien tilojen omistajat olivat vähemmän yksimielisiä ja molemmat vaihtoehdot saivat heidän keskuudessaan liki yhtä suuren kannatuksen. Tämä voidaan todeta kuviosta numero 19.

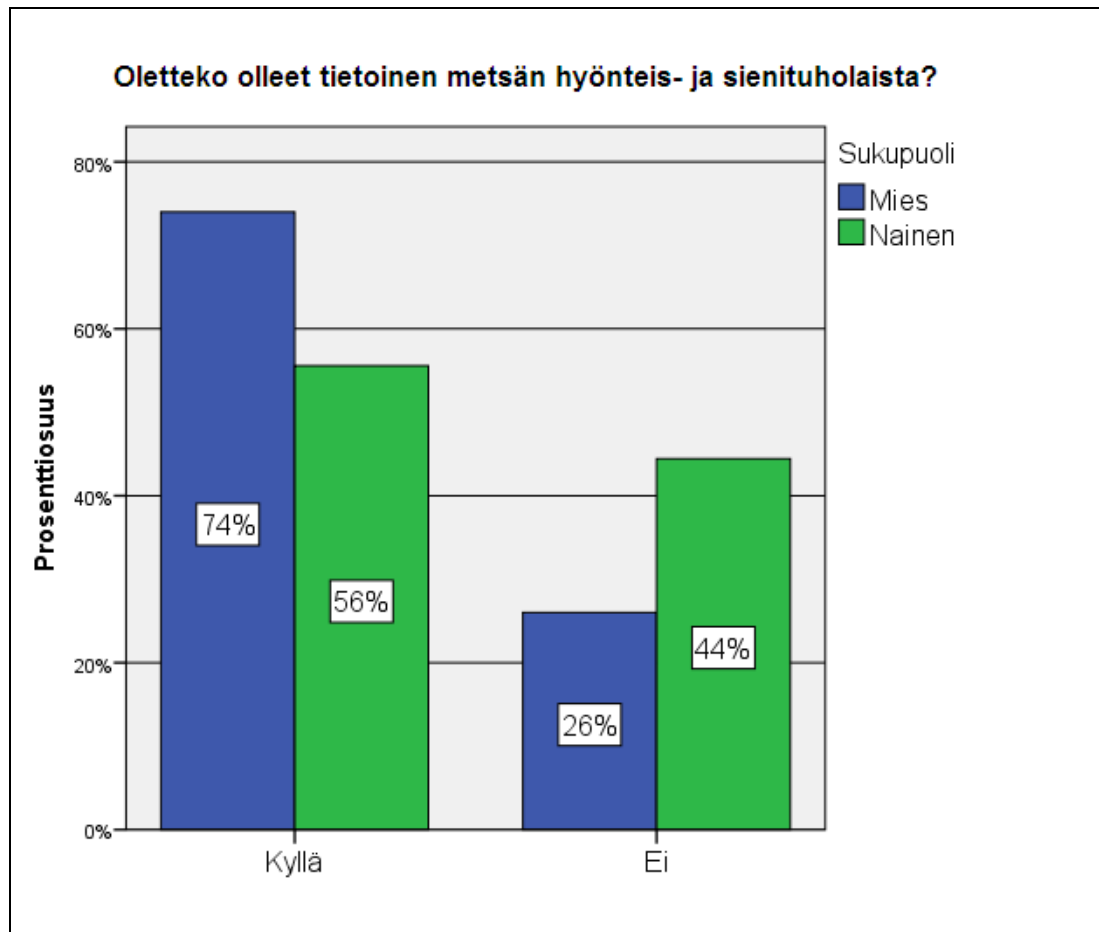
Kuvio 19. Suhtautuminen metsätilan vakuuttamiseen osissa tilakoon mukaan (n=226)

5.4.3 Laki metsän hyönteis- ja sienituhoista

Vastaajista 70 prosenttia kertoi olevansa tietoinen metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaan annetusta laista. Vakuutusyhtiö X:n vakuutusehdoissa on mainittu kyseinen laki ja sen velvoitteet, mutta 30 prosenttia vastaajista oli joko unohtanut tämän tai ei ollut tutustunut metsävakuutuksensa ehtoihin riittävän hyvin. Lain pääkohdat oli myös esitetty kysymyksen yhteydessä, joten vastaajien oli helppo varmistua lain sisällöstä.

Miehet olivat selkeästi naisia tietoisempia kyseisestä laista (kuviot 20). Miehistä kolme neljäsosaa vastasi, että on ollut tietoinen tästä laista, kun taas naisista hieman päälle puolet vastasi samoin. Myös yli 60 hehtaarin metsätilojen omistajat olivat selkeästi pienempien tilojen omistajiin verrattuna tietoisempia metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaan annetusta laista.

Kuvio 20. Vastaajien tietämys metsän hyönteis- ja sienituholaista sukupuolen mukaan (n=227)

5.5 Vahinkojen korvaaminen

5.5.1 Korvaussummien maksuperusteet

Vakuutusyhtiön asiakkailta kysyttiin, tulisiko korvaussummat maksaa nyky- muodossaan eli kiinteinä korvauksina vai perustuen todellisiin puun markkinahintoihin. Peräti 64 prosenttia oli todellisten puun markkinahintojen kannalla. Suurin osa piti tätä tapaa oikeudenmukaisempana ja uskoi saavansa tällä tavoin paremman korvauksen nykyiseen korvaustapaan verrattuna. Markkinahintoihin perustuvaa korvaustapaa perusteltiin muun muassa seuraavasti:

”Puun hinta on suhdanneherkkä.”

”Markkinahinnat määrittävät todellisen hinnan, tasapuolisuuden nimissä myös alentuneen hinnan.”

”Koska metsä on arvotavaraa. Kun sitä hoitaa, sille pitäisi saada hyvä hinta.”

”Parempi korvaus.”

”Markkinahinta vaihtelee ja sillähän se myös myytäisiin.”

”Aina ajankohtainen hinnoittelu.”

”Korvaus olisi oikeudenmukainen.”

Nykymuotoisen hinnoittelun kannattajat (36 %) perustelivat vastauksensa pääsääntöisesti seuraavilla tavoilla:

”Koska tiedän aina todellisen korvausmäärän vahingon sattua.”

”Puun markkinahinta vaihtelee. Jos se nousee, niin se näkyy maksuissa heti. En usko, että aleneminen näkyisi yhtä nopeasti. Taso pysyisi varmasti korkeampana.”

”Ei aina ole markkinahintojen tietoa.”

”Todellisesta markkinahintaisesta korvauksesta tulisi kiistoja yhtiön kanssa.”

”On yksinkertaisempi.”

”Vakuutuksen hinta pysyisi kohtuullisena.”

”Tuhoutunut puusto jää metsänomistajalle.”

5.5.2 Viimeksi haetut korvaukset metsävahinkoihin ja tyytyväisyys korvauksiin

Vastaajilta kysyttiin, koska he ovat viimeksi hakeneet korvausta erilaisiin metsävahinkoihin. Suurin osa vastaajista ei ole kohdannut minkäänlaisia metsätuhoja metsävakuutuksensa voimassaolon aikana. Vastaajista kolme oli hakenut korvausta palovahingon takia, yksi vastaajista vuoden sisällä ja kaksi yli kymmenen vuotta sitten. Eniten korvauksia oli haettu myrskyvahinkojen takia (taulukko 1). Korvauksia oli hakenut peräti 48 henkilöä, suurin osa 1–5 vuotta sitten. Tämä selittyy sillä, että viime vuosina Suomessa on esiintynyt suuria myrskyjä, kuten esimerkiksi Asta-myrsky.

Lumivahinkoja oli kokenut yhdeksän ja hyönteisvahinkoja neljä vastaajaa (taulukko 1). Jyrsijävahinkoihin oli hakenut korvausta yhdeksän henkilöä. Äkillisen ja ennalta-arvaamattoman tapahtuman vuoksi korvausta oli hakenut kaksi henkilöä, kumpikin 1–5 vuotta sitten. Kukaan ei ollut hakenut vakuutusyhtiöltä korvausta jonkin muun vahingon takia. Korvausten hakuajankohdat

löytyvät taulukosta numero kaksi. Vastaajista 57 oli hakenut korvausta johonkin vahinkoon ja kaikkiaan kappalemääräisesti korvauksia oli haettu 75 vahinkoon, eli osa vastaajista oli kokenut useampiakin eri tuhoja. Suurin osa vastaajista ei ollut kokenut minkäänlaisia tuhoja ja tämä vastaus on yhteneväinen sen kanssa, että metsän sijaitseminen tuhoille alttiilla alueella ei ollut kovinkaan tärkeä syy hankkia metsävakuutus.

Taulukko 1. Palo-, myrsky-, lumi- ja hyönteisvahinkojen määrät

Aika vahingosta	Palovahinko	Myrskyvahinko	Lumivahinko	Hyönteisvahinko
Vuoden sisällä	1	3	1	1
1-5 vuotta sitten	0	31	3	0
6-10 vuotta sitten	0	6	2	2
Yli 10 vuotta sitten	2	8	3	1
En ole kohdannut vahinkoa	226	181	220	225
Yhteensä	229	229	229	229

Taulukko 2. Jyrsijä-, äkillisen ja ennalta-arvaamattoman tapahtuman ja jonkin muun vahingon määrät

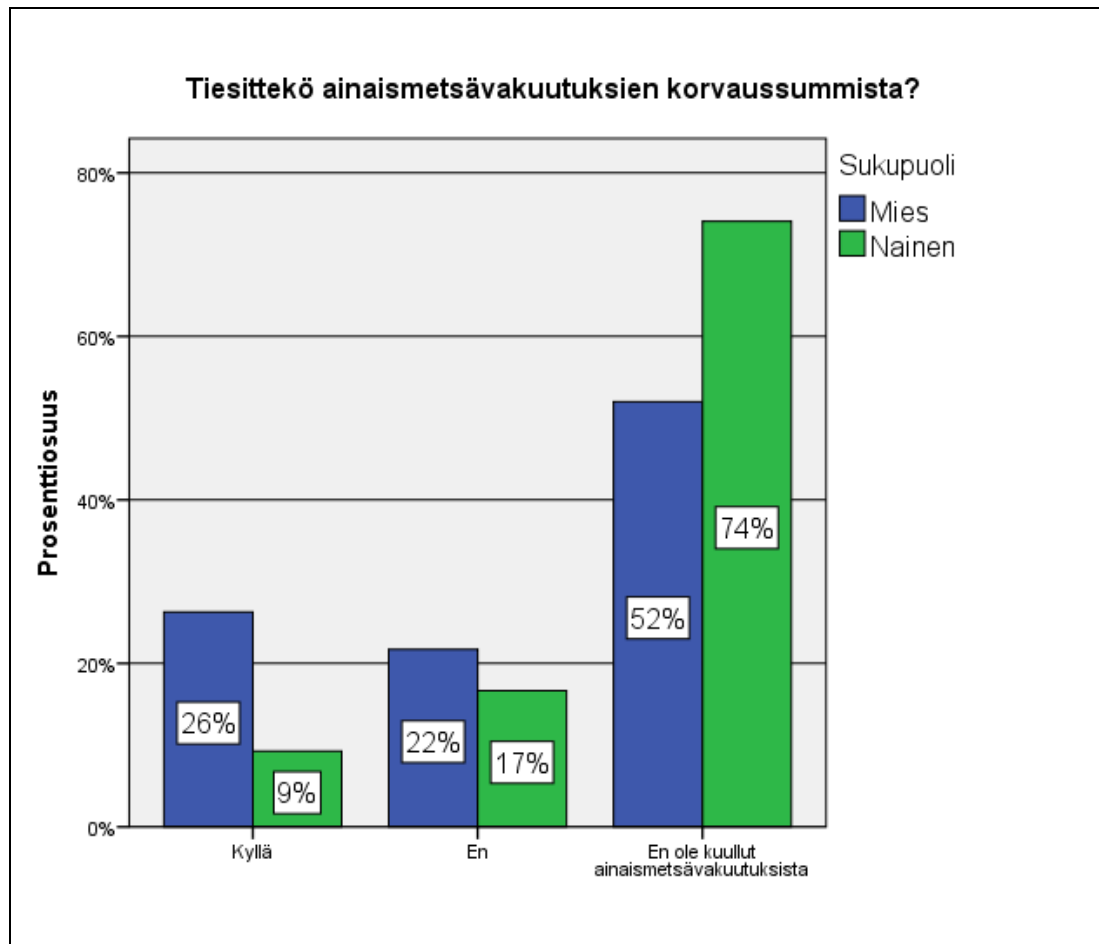
Aika vahingosta	Jyrsijävahinko	Äkillinen ja ennalta-arvaamaton tapahtuma	Jokin muu vahinko
Vuoden sisällä	2	0	0
1-5 vuotta sitten	5	2	0
6-10 vuotta sitten	2	0	0
Yli 10 vuotta sitten	0	0	0
En ole kohdannut vahinkoa	220	227	229
Yhteensä	229	229	229

Mikäli vastaajat olivat hakeneet korvausta johonkin metsävahinkoon, pyydettiin heitä vastaamaan, korvasiko vakuutusyhtiö vahingot vastaajaa tyydyttävällä tavalla. Vastaajista 77 prosenttia oli tyytyväinen saamaansa korvaukseen tai korvauksiin, kun taas 23 prosentin mielestä vahinkoja ei korvattu toivotulla tavalla. Yleisin syy tyytymättömyyteen oli liian alhaiset korvaussummat. Osa vastaajista oli hakenut korvausta liian pienelle tuhoalueelle, joten näin ollen vakuutuksen ehdot eivät täytyneet ja asiakkaat olivat tähän tyytymättömiä. Muutama henkilö vastasi omavastuusuuden olleen turhan suuri.

5.5.3 Tietämys ainaismetsävakuutuksista

Yksi metsän vakuutusmuodoista on ainaismetsävakuutus, joita myönnettiin viimeistä kertaa 1970-luvun alkupuolella. Peräti 57 prosenttia vastaajista ei ollut koskaan kuullutkaan näistä ainaismetsävakuutuksista. Asiakkaista 22 prosenttia tiesi, että niitä ei ole sidottu indeksiin, jonka takia niiden kautta saatavat korvaussummat ovat vain murto-osa todellisista korvaussummista. Vastaajista 21 prosenttia myönsi, ettei tiennyt tätä ainaismetsävakuutuksista.

Miehistä neljäsosa oli perillä ainaismetsävakuutuksista, kun taas naisista vain yhdeksän prosenttia (kuvio 21). Peräti 74 prosenttia naisista ei ollut kuullut näistä muinaisista vakuutuksista, miehistä 52 prosentille ainaismetsävakuutukset olivat uutta tietoa. Yksi kahdeksasta ainaismetsävakuutuksen omistavasta henkilöstä ilmoitti, ettei ole koskaan kuullut ainaismetsävakuutuksista, eikä siis ilmeisesti ollut ymmärtänyt ainaismetsävakuutusta turvatasona oikein. Kaksi ainaismetsävakuutuksen omistajaa ei ollut tietoisia ainaismetsävakuutuksen alhaisista korvaussummista. Laajan talousmetsävakuutuksen ottaneet olivat muita hieman paremmin perillä ainaismetsävakuutuksesta. Koska ainaismetsävakuutuksia myönnettiin viimeksi 1970-luvun alkupuolella, ei ole mikään ihme, että suurin osa ei ole koskaan kuullut niistä. Ainaismetsävakuutuksista ei myöskään löydy kovin paljon tietoa.

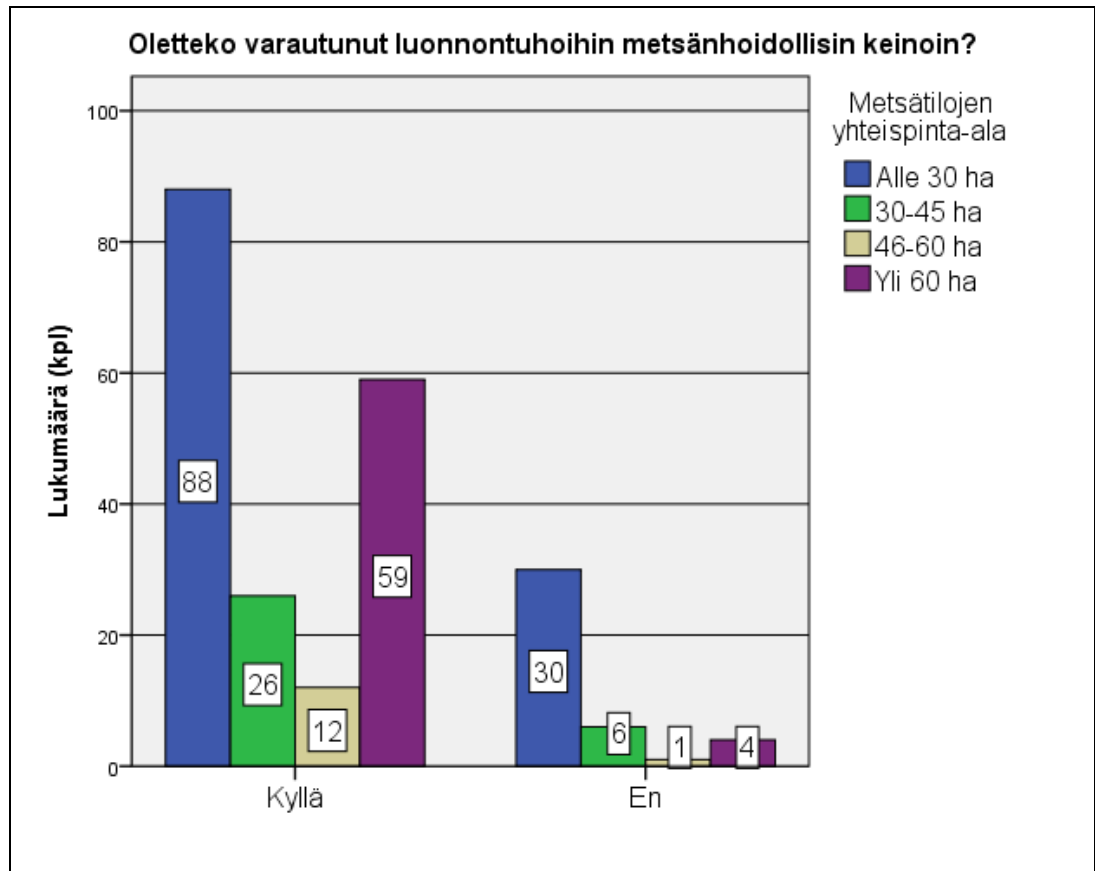
Kuvio 21. Tietämys ainaismetsävakuutuksista sukupuolen mukaan (n=229)

Eräs kysymyksistä oli suunnattu ainoastaan ainaismetsävakuutuksen omistajille, mutta vastauksia syöttäessäni havaitsin, ettei yhdelläkään Vakuutusyhtiö X:n asiakkaalla voi olla pelkästään ainaismetsävakuutusta. Tämä johtuu siitä, että Vakuutusyhtiö X ei ole vielä toiminut silloin, kun ainaismetsävakuutuksia on viimeksi myönnetty. Näin ollen asiakkailla ei voi olla kyseisen vakuutusyhtiön myöntämiä ainaismetsävakuutuksia ja kysymys numero 15 on turha.

5.5.4 Luonnontuhoihin varautuminen ja niistä tiedottaminen

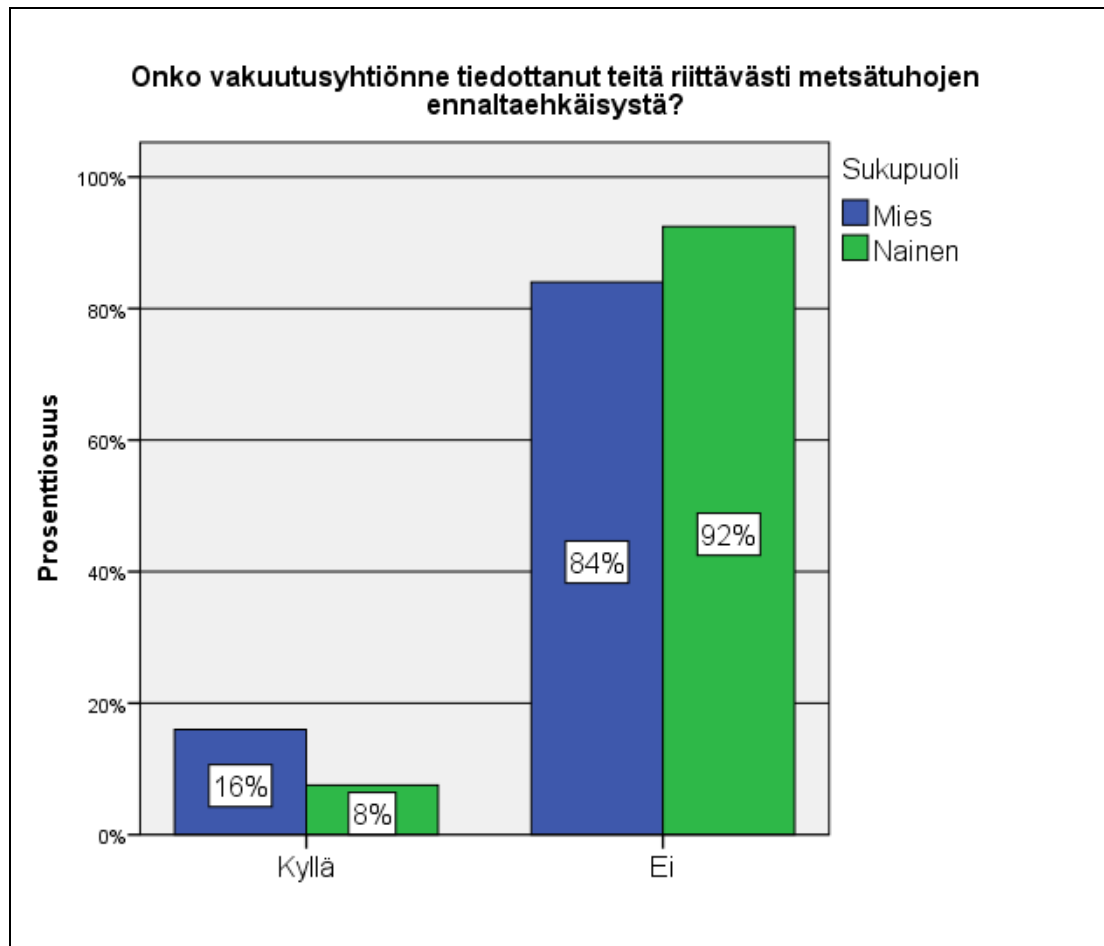
Peräti 82 prosenttia vastaajista kertoo varautuneensa luonnontuhojen varalle metsänhoidollisin keinoin, kun taas 18 prosenttia ei ole tehnyt näin. Miehet ovat varautuneet naisia aktiivisemmin tuhojen varalle. Miehistä näin on tehnyt 85 prosenttia, kun vastaava luku naisten parissa on 72 prosenttia. Myös 46–60 hehtaaria ja yli 60 hehtaaria metsää omistavat vastaajat kuuluvat tähän metsätuhoihin parhaiten varautuneimpaan ryhmään, molemmista ryhmistä yli 90 prosenttia on tehnyt joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä tuhoja torjuakseen (kuvio 22). Isoimpien metsätilojen omistajat ovat todennäköisesti kiin-

nostuneimpia hoitamaan metsiään, koska suuremmista metsätiloista on mahdollista saada puunmyyntituloja pienempiin verrattuna säännöllisemmin.

Kuvio 22. Luonnontuhoihin varautuminen metsänhoidollisin keinoin tilakoon mukaan (n=226)

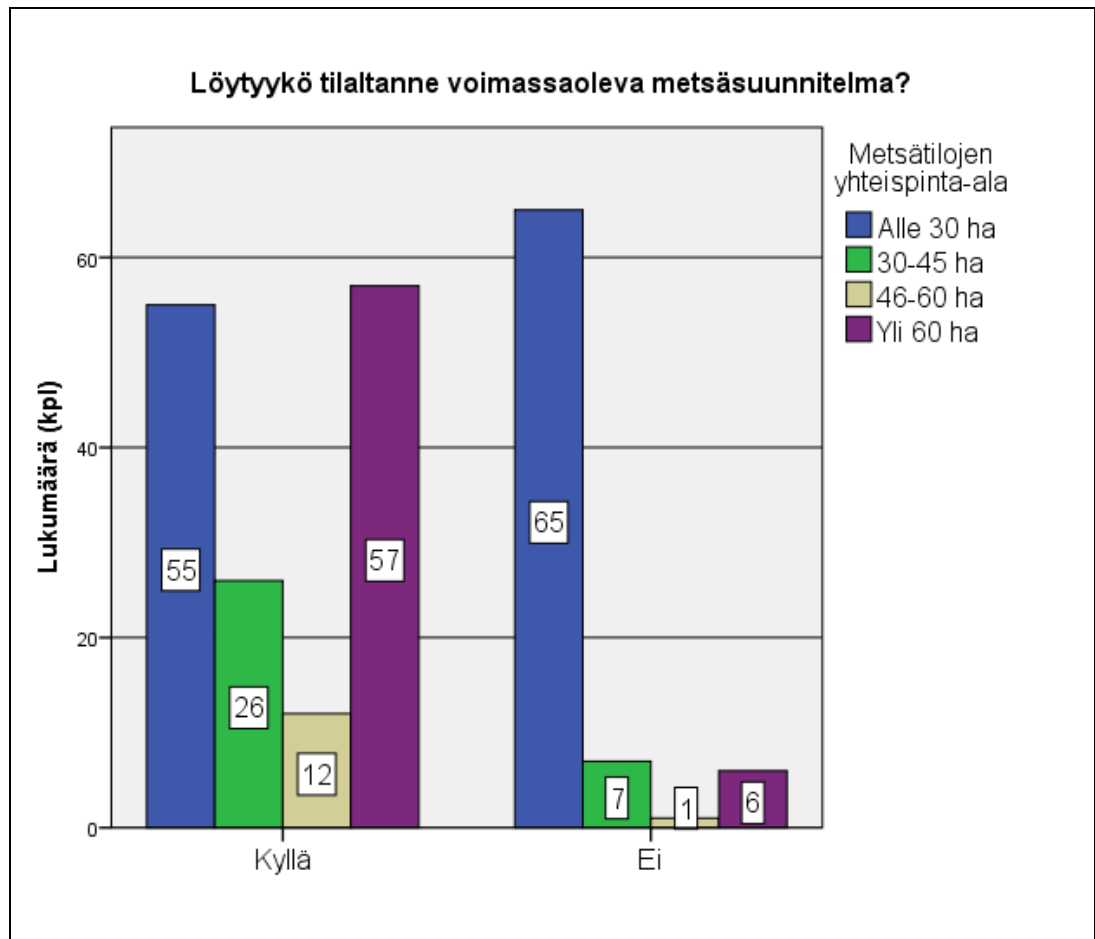
Vaikka enemmistö vastaajista on varautunut luonnontuhojen varalle, pitävät he Vakuutusyhtiö X:n tiedottamista tuhojen ennaltaehkäisevästä torjunnasta riittämättömänä. Jopa 86 prosenttia vastaajista oli tällä kannalla. Vain 14 prosenttia koki vakuutusyhtiön tiedottavan asiakkaitaan tarpeeksi tuhojen torjuntaan liittyvistä ennaltaehkäisevistä toimista. Naisista ainoastaan kahdeksan prosenttia piti vakuutusyhtiön panosta riittävänä, kun taas miehistä tätä mieltä oli 16 prosenttia (kuvio 23). Näin ollen enemmistö naisista oli sitä mieltä, että vakuutusyhtiö voisi tiedottaa enemmän metsätuhojen torjuntakeinoista.

Kuvio 23. Vakuutusyhtiön tiedottaminen tuhojen ennaltaehkäisystä (n=228)

5.5.5 Metsäsuunnitelman voimassaolo

Vastaajista 65 prosentilta löytyy voimassaoleva metsäsuunnitelma. Varsinkin kaupunkilaismetsänomistajat ovat hankkineet metsäsuunnitelmia ja pitäneet ne ajan tasalla, sillä heistä 73 prosentilla on voimassaoleva metsäsuunnitelma. Myös yli 60 hehtaarin metsätilan omistajista suurimmalla osalla, peräti 90 prosentilla on ajantasainen suunnitelma (kuvio 24). Samanlainen suuntaus oli nähtävillä myös 46–60 hehtaaria metsää omistavien vastaajien vastauksissa. Mitä suuremmasta metsätilasta on kyse, sitä yleisemmin vastaajilta löytyi voimassaoleva metsäsuunnitelma. Tonttimetsävakuutuksen ottaneista vain muutamalla on voimassaoleva metsäsuunnitelma, kun taas enemmistöltä ei sitä löydy. Tämä selittyy sillä, että tonttimetsävakuutuksen ottaneilla on melko pienet metsätilat.

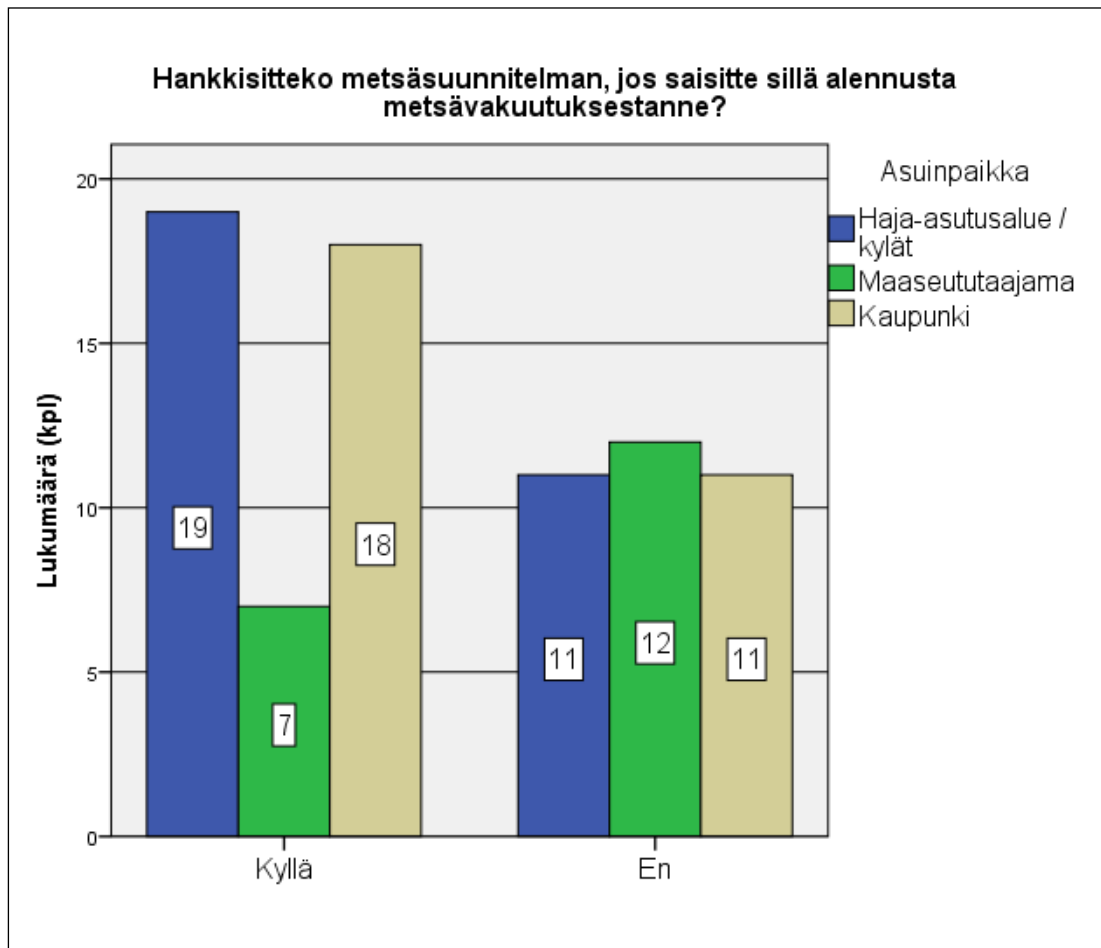
Kuvio 24. Metsäsuunnitelman voimassaolo tilakoon mukaan (n=229)

Mikäli vastaajalla ei ollut voimassaolevaa metsäsuunnitelmaa, pyydettiin häntä vastaamaan jatkokysymykseen. Siinä kysyttiin, hankkisiko hän metsäsuunnitelman, mikäli Vakuutusyhtiö X antaisi sen perusteella alennusta metsävakuutuksesta. Vastaajista 79:ltä ei löytynyt voimassaolevaa metsäsuunnitelmaa ja kysymykseen vastasivat kaikki muut paitsi yksi henkilö. Heistä hieman yli puolet oli sitä mieltä, että he hankkisivat metsäsuunnitelman tällä perusteella. He, jotka eivät hankkisi metsäsuunnitelmaa alennuksesta huolimatta, perustelivat vastauksiaan lähinnä sillä, että kyseessä on pieni palsta. Osa vastaajista totesi olevansa itse perillä metsätilallaan tehdyistä toimenpiteistä ja tietävänsä milloin mitäkin toimenpiteitä tulee suorittaa, ja näin ollen kokivat metsäsuunnitelman tarpeettomana. Myös metsäsuunnitelman hinta oli muutamalle henkilölle syy olla hankkimatta sitä.

Asuinpaikalla oli lievä vaikutus siihen, hankkisivatko vastaajat metsäsuunnitelman, mikäli saisivat siten alennusta metsävakuutuksesta. Maaseututaajamissa asuvat suhtautuivat hieman kielteisemmin metsäsuunnitelman hankin-

taan alennuksen perusteella. Haja-asutusalueissa ja kaupungeissa asuvista hieman suurempi osa ottaisi metsäsuunnitelman metsävakuutuksen hintahuojennuksen seurauksena, kuten voidaan päätellä kuviosta 25. Tonttimetsävakuutuksen ottaneista 14 henkilöstä yhdeksän ei hankkisi metsäsuunnitelmaa, mutta muiden vakuutuksien ottajat suhtautuivat myönteisemmin metsäsuunnitelman ottamiseen alennuksen saamiseksi.

Kuvio 25. Metsäsuunnitelman hankkiminen alennuksen takia asuinpaikan mukaan (n=78)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää Vakuutusyhtiö X:n asiakkaiden näkemyksiä heille tarjottavan metsävakuutuksen ehtojen selkeydestä ja vakuutuksen sisällöstä sekä vahinkojen korvaamiseen liittyvistä tekijöistä ja ylipäänsä saamastaan palvelusta. Koska valtaosalla vastaajista on ollut nykyinen metsävakuutus vähintään vuoden verran, löytyy heiltä varmasti kokemusta Vakuutusyhtiö X:n tarjoamista metsänomistajille suunnatuista palveluista muutenkin, kuin vain metsävakuutuksen ostamisen yhteydessä tarjotusta palvelusta.

Vastaajista hieman päälle puolet ei ostaisi metsävakuutustaan nettisivujen kautta, mikäli se olisi mahdollista. Tästä huolimatta hieman vajaa puolet ostaisi, joten olisi varsin perusteltua tarjota tätä mahdollisuutta metsänomistajille, sillä tämä voisi helpottaa varsinkin kauimpana kaupunkikeskittymistä asuvien metsävakuutuksen hankkimista. Verkkosivujen kautta myytävät metsävakuutukset olisivat potentiaalinen vaihtoehto konttoreista myytävien rinnalle, ja niitä tulisi ainakin harkita. Koska suurin osa metsävakuutuksen ottaneista asioi edelleen lähinnä konttoreissa ja puhelimen välityksellä, voisi Vakuutusyhtiö X panostaa lisää verkkosivujensa kehittämiseen metsävakuutuksen osalta, jolloin ainakin osa asiakkaista hoitaisi metsävakuutukseensa liittyvät asiat suoraan Internetin välityksellä.

Asiakkaiden tietämys odotusarvoturvan suhteen oli selkeästi puutteellista. Kaksi kolmasosaa kertoi, ettei omista odotusarvoturvaa ja suurin osa heistä ei ole ollut tietoinen tästä lisäturvasta, vaikka osalta asiakkaista se todennäköisesti löytyy. Vakuutusyhtiö X:n olisi tiedotettava varsinkin vanhempia asiakkaitaan odotusarvoturvan suhteen paremmin, koska niin suuri osa vastanneista ei joko omista tai tiedä omistavansa sitä.

Vastaajista varsin suuri osa oli tyytyväinen metsävakuutuksensa sisältöön ja vain harva oli tehnyt joitain muutoksia siihen. Koska vastaajien mielestä metsävakuutus kattaa jo yleisimmät vahingot, eivät he kovin innokkaasti ehdottaneet lisäyksiä tähän korvattavien tuhojen listaan. Ainoastaan hirvituhoja toivottiin korvattavaksi useamman kuin parin ihmisen toiveesta. Osa vastaajista ehdotti sellaisia tuhoja, jotka kuuluvat jo ainakin laajempaan talousmetsävakuutukseen, joten kaikilla asiakkailla ei ole tietämystä siitä, mitä tuhoja

heidän metsävakuutuksensa kattaa. Tämän he myös myönsivät kysyttäessä, tietävätkö he mitä tuhoja metsävakuutus ei korvaa.

Asiakkaat eivät kokeneet tarpeelliseksi mahdollisuutta vakuuttaa metsätilaansa osissa, joten nykyinen käytäntö koko metsätilan vakuuttamisesta on varsin perusteltua tältä osin. Noin kaksi kolmesta oli tietoisia metsän hyönteis- ja sienituholaista, mutta miltei joka kolmas vastaajista ei tiennyt tästä laista, vaikka se on kirjattu metsävakuutuksen vakuutusehtoihinkin. Ilmeisesti tämä ehto oli hukkunut muiden joukkoon tai sitten siitä tiedottaminen on jäänyt vähäiseksi. Vakuutusyhtiö X:n tulisi kiinnittää tähän seikkaan lisää huomiota ja tiedottaa metsävakuutuksen ottajia paremmin tästä laista ja sen velvoitteista.

Vaikka kahtena viime vuonna maksettujen vakuutuskorvausten määrä on ollut huipussaan 30:een viime vuoteen verrattuna, ei se näkynyt kyselyn vastauksissa. Suurin osa vastaajista ei ollut kokenut minkäänlaisia tuhoja. Kolme neljästä metsätuhoja kohdanneesta asiakkaasta oli tyytyväinen saamiinsa korvaussummiin, mutta kaksi kolmesta vastaajasta toivoisi korvausten perustuvan todellisiin puun markkinahintoihin nykymuotoisen kiinteisiin korvaussummiin perustuvan sijasta. Vakuutusyhtiön tulisi tutkia tätä seikkaa tarkemmin, sillä argumentit puolesta ja vastaan olivat varsin perusteltuja.

Vastaajat olivat itse hoitaneet luonnontuhoihin varautumisen, mutta Vakuutusyhtiö X:n panosta tuhojen ennaltaehkäisystä kertojana pidettiin riittämättömänä. Vakuutusyhtiö voisi tehdä metsänomistaja-asiakkaita varten tuhovihkosen, jossa on esitetty yleisimmät metsätuhot ja kuinka niitä voidaan ehkäistä. Ilman tuhoja ei myöskään ole vahinkojen korvauksia.

Vakuutusyhtiö X ei anna alennusta asiakkaille, joilla on voimassaoleva metsäsuunnitelma. Tästä huolimatta suurimmalta osalta vastaajista löytyy ajantasainen metsäsuunnitelma ja varmaan sen takia valtaosa vastaajista on varautunut tuhoihin metsänhoidollisin keinoin. Heistä, joilla tätä suunnitelmaa ei ole, yli puolet hankkisi sellaisen, mikäli Vakuutusyhtiö X antaisi sen perusteella alennusta metsävakuutuksesta. Vakuutusyhtiö X voisi tällä tavoin omalta osaltaan vaikuttaa metsänomistajien aktiivisuuteen hankkia metsän-

suunnitelma ja asiakkaat saattaisivat myös tätä kautta pitää parempaa huolta metsistään, jolloin myös metsätuhojen määrä voisi pienentyä entisestään.

Kyselyn vastausprosentti (24 %) jäi melko pieneksi ja tästä johtuen saatuja tuloksia voidaan pitää lähinnä suuntaa antavina. Tulokset kuitenkin antavat selkeitä linjauksia siihen, mitä osia metsävakuutuksesta ja asiakkaiden tiedottamisesta Vakuutusyhtiö X:n tulisi kehittää ja millä tavoin. Näin ollen voidaan sanoa, että asetetut tavoitteet saavutettiin.

Opinnäytetyöni avulla pääsin tutustumaan paremmin metsävakuutuksiin ja niiden sisältöihin ja samalla opin paljon uutta niistä. Tämän lisäksi sain lisää tietoa kyselylomakkeen laadinnasta ja tutkimuksen toteuttamisesta. Vakuutusyhtiö sai opinnäytetyöni avulla tärkeää tietoa asiakkaiden näkemyksistä ja tyytyväisyydestä metsävakuutuksen eri osa-alueisiin.

Vastaamalla kyselyyn, pääsivät metsänomistaja-asiakkaat antamaan omat näkemyksensä metsävakuutuksen hyvistä puolista ja puutteista. He ovat siis omalta osaltaan auttamassa kehittämään metsävakuutusta itseään paremmin palvelemaan suuntaan. Eräs vastaajista toivoi vakuutusyhtiön järjestävän metsävakuutusiltoja, joissa asiakkaille annettaisiin tilaisuus esittää näkemyksiään ja antaa myös sellaisia parannusehdotuksia, joita tutkimuksessani ei noussut esiin. Se antaisi myös vakuutusyhtiölle tilaisuuden tiedottaa asioista, jotka ovat muuten jääneet taka-alalle.

LÄHTEET

- Finanssialan Keskusliitto 2012. Metsävahinkojen arviointi. Osoitteessa http://www.fkl.fi/materiaalipankki/ohjeet/Dokumentit/Metsavahinkojen_arviointi.pdf. 24.2.2013.
- Hannelius, S. 2009. Tiloja ostetaan metsätaloutta varten. – Teoksessa Metsän arvo (toim. Paananen, R. – Uotila, E. – Liljeroos, H. –Tilli, T.), 241-243. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Heliövaara, K. 2008. Hyönteistuholaki. – Teoksessa Tapion taskukirja (toim. Satu Rantala), 425–426. 25. painos. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Hänninen, H. 2008. Metsänomistus. – Teoksessa Tapion Taskukirja (toim. Satu Rantala), 25–32. 25. painos. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Jaakkola, H. 2012. Vain kolmasosa yksityismetsistä vakuutettu. Metsätalous 5/2012, 6.
- Kankaanhuhta, V. 2011. Metsäkoulu. 7. painos. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Kokko, P. 2011. Metsäkoulu. 7. painos. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Koskenniemi, T. 2003. Metsäkirjani – Metsäomistajan opas. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Linna, M. 2012. Metsänomistajan rahakirja. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2009. Valtakunnallinen metsätuhovalmiussuunnitelma ja sen toimeenpano. Osoitteessa http://www.mmm.fi/attachments/mmm/ministerio/5kgWRDzel/Valtakunnallinen_metsatuhovalmiussuunnitelma16_10_09.pdf. 16.10.2009.
- Maaseudun Tulevaisuus 2011. Metsävakuutusten ehdoissa on eroja. Osoitteessa <http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mets%C3%A4/mets%C3%A4vakuutusten-ehdoissa-on-eroja-1.8918>. 28.12.2011.
- Metsänhoitoyhdistys 2011. Metsävahingot ja vakuutukset. Osoitteessa http://www.mhy.fi/kalajokilaakso/asiantuntijapalvelut/fi_FI/vakuutus/. 24.2.2013.
- Metsäntutkimuslaitos 2011a. Lapissa pahimmat myyrätuhot vuosikymmeniin. Osoitteessa <http://www.metla.fi/tiedotteet/2011/2011-06-09-myyratiedote.htm>. 9.6.2011.

- Metsäntutkimuslaitos 2011b. Metsät muuttuvat. Suomen metsien tilaa seurataan. Osoitteessa http://www.metla.fi/julkaisut/seuranta/metsat_muuttuvat.pdf. 29.3.2013.
- Metsäntutkimuslaitos 2011c. Yksityismetsänomistuksen rakenne. Osoitteessa <http://www.metla.fi/hanke/3458/HHanninen-Metsateho-24052011.pdf>. 24.5.2011.
- Metsäntutkimuslaitos 2012. Hirvi. Osoitteessa http://www.metla.fi/metinfo/metsienterveys/lajit_kansi/alalce-n.htm. 26.10.2012.
- MTK = Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto 2006. Kestävä perhemetsätalous. Osoitteessa http://www.mtk.fi/julkaisut/esitteet_oppaat/metsa/fi_FI/kestava_perhemetsatalous/_files/87784950284630493/default/MTK_kestava_suomi_low.pdf. 29.3.2013.
- Paananen, R. – Uotila, E. – Liljeroos, H. – Tilli, T. 2009. Metsän arvo. Hämeenlinna: Metsäkustannus Oy.
- Riistavahinkolaki 2009. Osoitteessa [http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090105?search\[type\]=pika&search\[pika\]=105%2F2009](http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090105?search[type]=pika&search[pika]=105%2F2009). 27.2.2009.
- Uotila, A. – Kankaanhuhta, V. 2003. Metsätuhojen tunnistus ja torjunta. 2. painos. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Metsälehti.
- Viiri, H. – Ahola, A. – Ihalainen, A. – Korhonen, K. T. – Muinonen, E. – Parikka, H. – Pitkänen, J. 2011. Kesän 2010 myrskytuhot ja niistä seuraava hyönteistuhoriski. – Teoksessa Metsätieteen aikakauskirja 3/2011, 221–225. Sastamala: Metsäntutkimuslaitos ja Suomen Metsätieteellinen Seura.
- Ylitalo, E. (toim.) 2012. Metsätilastollinen vuosikirja 2012. Sastamala: Vammalan kirjapaino Oy.

Vakuutusyhtiön
logo

16.4.2013

Kyselytutkimus Vakuutusyhtiö X:n metsänomistaja-asiakkaille

Arvoisa metsänomistaja!

Olen 25-vuotias metsätalousinsinööriopiskelija Rovaniemen ammattikorkeakoulusta. Tämä Teille lähettämäni kyselytutkimus on osa opinnäytetyötäni, jonka teen yhteistyössä Vakuutusyhtiö X:n kanssa. Tällä kyselylomakkeella kartoitamme metsänomistajille tarjottavien palveluiden kehittämismahdollisuuksia ja vastaustenne avulla palveluita pyritään kehittämään tarpeitanne vastaaviksi.

Kysely on lähetetty noin 1000:lle Vakuutusyhtiö X:n metsänomistaja-asiakkaalle ja vastaanottajat on valittu satunnaisesti vakuutusyhtiön asiakasrekisteristä. Kyselylomake on nimetön, eikä yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa sen tai työssä julkaistun aineiston perusteella. **Vastauksenne käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja nimettömänä.**

Lähetättehän vastauksenne meille **viimeistään keskiviikkona 24.4.2013** mukana olevalla vastauskuorella, jonka postimaksu on maksettu ennakoon. **Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan 6 kk Lapin Kansat** (sis. paperisen ja digitaalisen version). Palkinnon tarjoaa Lapin Kansa ja sen arvo on yli 100 euroa. Mikäli haluatte osallistua arvontaan, täyttäkää alla oleva arvontalipuke ja palauttakaa se kyselylomakkeen kanssa. Arvontalipukkeen tietoja ei yhdistetä kyselylomakkeeseen. Voittajalle ilmoitetaan henkilökohtaisesti. Kiitos jo etukäteen vaivannäöstänne!

Ystävällisin terveisin,

Tytti Ruokanen,
Rovaniemen ammattikorkeakoulu
puh. 040 592 7687

Vakuutusyhtiön tuoteasiantuntija
Vakuutusyhtiö
puhelinnumero

----- leikkaa tästä -----

Osallistun 6 kk Lapin Kansa -tilauksen arvontaan.

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinumero ja -toimipaikka: _____

Puhelin: _____

KYSELYLOMAKE

Pyydämme, että kyselyyn vastaa metsätilan omistaja tai muu henkilö, joka vastaa tilan metsävakuutuksesta.

VAKUUTUKSEN OTTAMINEN

1) Koska olette ottaneet nykyisen metsävakuutuksenne?

- Vuoden sisällä
- 1–5 vuotta sitten
- 6–10 vuotta sitten
- Yli 10 vuotta sitten

2) Olen hankkinut metsävakuutuksen, koska (numeroikaa kolme parhaiten sopivaa vaihtoehtoa, 1 = parhaiten sopiva, 2 = toiseksi parhaiten sopiva, 3 = kolmanneksi parhaiten sopiva)

- se poistaa osan metsänomistamisen riskeistä ja vähentää omaa vastuutani
- metsätilani sijaitsee tuhoille alttiilla alueella
- haluan huolehtia omaisuudestani
- se oli edullinen
- metsäni on merkittävä tulonlähde
- muu syy, mikä? _____

3) Mikä on teille yleisin tapa asioida hoitaessanne metsävakuutukseen liittyviä asioita?

- Konttori
- Asiakaspalvelu (puhelin)
- Verkkosivut
- Sähköposti
- Muu, mikä? _____

4) Vakuutusyhtiö X ei myy metsävakuutuksia verkkosivujensa kautta. Ostaisitteko metsävakuutuksenne vakuutusyhtiön verkkosivuilta, jos se olisi mahdollista?

- Kyllä
  - En, syy? _____
- _____

5) Talousmetsän turvavaihtoehtoa voi täydentää odotusarvoturvalle, joka kattaa odotettavissa olleiden tuottojen menetystä vahingonseurauksena. Oletteko ottaneet odotusarvoturvaa?

- Kyllä
  - En, syy? _____
- _____

METSÄVAKUUTUKSEN SISÄLTÖ

6) Valitkaa jokaiseen väittämään parhaiten sopiva vaihtoehto.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Metsävakuutuksen ehdot ovat riittävän selkeät	☐	☐	☐	☐
Metsän eri vakuutusehdoista on kerrottu tarpeeksi	☐	☐	☐	☐
Metsävakuutuksen turvataso on riittävästi	☐	☐	☐	☐
Metsävakuutukseni on räätälöity juuri minun tarpeilleni sopivaksi	☐	☐	☐	☐
Ostavastuuvaihtoehtoja on tarpeeksi monta	☐	☐	☐	☐
Tiedän mitä vahinkoja metsävakuutus ei korvaa	☐	☐	☐	☐
Metsävakuutus kattaa yleisimmät vahingot	☐	☐	☐	☐

7) Mitä tuhoja haluaisitte metsävakuutuksen korvaavan nykyisten lisäksi?

---

8) Onko teillä ollut tarvetta muuttaa vakuutuksenne sisältöä? (esimerkiksi omavastuuosuuden määrä, turvatason muutos)

- Kyllä
 Ei

9) Metsätila vakuutetaan aina kokonaisuutena, johon jouto- ja kitumaat kuuluvat mukaan ilman lisämaksua. Haluaisitteko voida vakuuttaa vain osan tilanne talousmetsästä? (esimerkiksi vain tuottoisimmat osat)

- Kyllä
 En

10) Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (1991/263) mukaan metsänomistaja on velvollinen kuljettamaan tuhojen seurauksena vahingoittuneen puuston tai puutavaran pois tai huolehtimaan muulla tavoin, ettei puustosta tai puutavarasta pääse leviämään merkittävästi metsätuhoja aiheuttavia hyönteisiä.

Oletteko olleet tietoinen tästä asiasta?

- Kyllä
 En

VAHINGOJEN KORVAAMINEN

11) Vakuutusyhtiö X:n metsävakuutus ei ole täysarvovakuutus, vaan se korvaa taimikkohehtaaria ja puuston sekä puutavaran kiintokuutiometriä kohti sen euromäärän, jonka vakuutuksenottaja on valinnut vakuutusta tehdessään.

Tulisiko korvaussummat maksaa nykymuodossa (€/m³) vai perustuen todellisiin puun markkinahintoihin?

- Nykymuodossa €/m³
 Perustuen puun todellisiin markkinahintoihin

Miksi valitsitte näin? _____

12) Koska olette viimeksi joutuneet hakemaan korvausta seuraaviin metsävahinkoihin? Valitkaa jokaiseen kohtaan vain yksi vaihtoehto.

	alle vuoden sisällä	1-5 vuotta sitten	6-10 vuotta sitten	yli 10 vuotta sitten	en ole kohdannut vahinkoa
Palovahinko	☐	☐	☐	☐	☐
Myrskyvahinko	☐	☐	☐	☐	☐
Lumivahinko	☐	☐	☐	☐	☐
Hyönteisvahinko	☐	☐	☐	☐	☐
Jyrsijävahinko	☐	☐	☐	☐	☐
Äkillinen ja ennalta-arvaamaton tapahtuma	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu vahinko, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

13) Seuraava kysymys on suunnattu ainoastaan korvausta hakeneille. Jos ette ole hakeneet koskaan korvausta metsätuhojen takia, voitte siirtyä kysymykseen numero 14.

Korvattiinko vahingot mielestänne Teitä tyydyttävällä tavalla?

Kyllä

Ei, syy? _____

14) Ainaismetsävakuutus on metsävakuutus, jota myytiin 1970-luvun alkupuolelle asti. Sitä ei ole sidottu indeksiin, joten nykyään korvaussummat jäävät korkeimmillaan muutamaa prosentteihin todellisista korvaussummista. Tiesittekö tämän ainaismetsävakuutuksista?

Kyllä

En

En ole kuullut ainaismetsävakuutuksista

15) Seuraava kysymys on suunnattu ainoastaan ainaismetsävakuutuksen omistajille. Jos ette omista ainaismetsävakuutusta, voitte siirtyä kysymykseen numero 16.

Mikäli omistatte ainoastaan ainaismetsävakuutuksen, oletteko harkinneet päivittäväne sen nykyaikaiseen metsävakuutukseen?

Kyllä

En, syy? _____

16) Oletteko varautunut luonnontuhojen varalle metsänhoidollisin keinoin? (esimerkiksi suorittamalla metsänhoitotyöt ajallaan, taimisuojen käyttäminen, suojaväyhykkeen jättäminen puskuriksi tuulta vastaan hakkuun yhteydessä)

Kyllä

En

17) Onko vakuutusyhtiönne tiedottanut teitä riittävästi ennalta ehkäisevästä tuhojen torjunnasta?

- Kyllä
 Ei

18) Onko tilallanne voimassaoleva metsäsuunnitelma?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasitte ei, niin hankkisitteko metsäsuunnitelman, jos saisitte sillä alennusta metsävakuutuksestanne?

- Kyllä
 En, syy? _____

TILAA JA OMISTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

19) Vastaaajan sukupuoli

- Mies
 Nainen

20) Vastaaajan ikä

_____ vuotta

21) Asuinpaikka

- Haja-asutusalue / kylät alle 1000 as.
 Maaseututaajama 1000–5000 as.
 Kaupunki yli 5000 as.

22) Metsätilojen yhteispinta-ala

- Alle 30 ha
 30–45 ha
 46–60 ha
 Yli 60 ha

23) Ammattiasema

- Palkansaaja
 Maa- tai metsätalousyrittäjä
 Muu itsenäinen yrittäjä
 Eläkeläinen
 Työtön
 Muu, mikä? _____

24) Tilan omistusmuoto

- Yksinomistus
 Yhdessä puolison ja/tai lasten kanssa
 Tila on yhtymä
 Tila on yhteismetsä
 Tila on perikunta

25) Vakuutuksen turvataso (voitte valita useamman vaihtoehdon)

- Talousmetsä, perus
 Talousmetsä, laaja
 Tonttimetsä, laaja
 Ainasmetsävakuutus

KIITOS VASTAUKSISTANNE!